

Indrivningsprocessen

En jämförelse mellan indrivningslagen 513/1999 och ändringen 31/2013

Staffan Nordman

Examensarbete för tradenomexamen

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Åbo 2013

EXAMENSARBETE

Författare: Staffan Nordman
Utbildningsprogram och ort: Företagsekonomi, Åbo
Inriktningsalternativ/Fördjupning: Redovisning
Handledare: Heli Nyberg

Titel: Indrivningsprocessen – En jämförelse mellan indrivningslagen 513/1999 och ändringen 31/2013

Datum	3 maj 2013	Sidantal	40	Bilagor	2
-------	------------	----------	----	---------	---

Sammanfattning

Den 16 mars 2013 trädde en ändring i indrivningslagen i kraft. Ändringen påverkar indrivningsbranschen mycket. Syftet med detta examensarbete är att beskriva indrivningsprocessen och jämföra indrivningslagen före och efter den 16 mars 2013. Lagändringen påverkar de olika parterna i en indrivningsprocess. Kostnaderna för gäldenären minskar men det betyder samtidigt att inkomsterna för indrivningsbyråerna också minskar.

Examensarbetet beskriver indrivningsprocessen från det att den första betalningspåminnelsen skickas till att en obetald skuld preskriberas och avskrivs. I arbetet går igenom bland annat olika begrepp och ord samt deras betydelse inom indrivningen såsom frivillig indrivning, rättslig indrivning, betalningskrav, tratta och utmätning.

Examensarbetet är indelat i fem delar: teori, beskrivning om hur en indrivningsprocess fungerar, ändringar i indrivningslagen, en kostnads kalkyl och en diskussion. I kostnads kalkylen visas hur den nya lagen påverkar kostnaderna för gäldenären samt inkomsterna för indrivningsbyrån. Sista delen av examensarbetet är en diskussion om kostnadsminskningen och om förändringen i indrivningsprocessen samt om möjliga för- och nackdelar som ändringarna i lagen medför.

Flera indrivningsföretag anser att lagen är dålig eftersom den kommer att minska företagets inkomster fast deras utgifter inte har minskat. De anser också att den frivilliga indrivningens betydelse kommer att minska på grund av den nya lagen, vilket betyder att flera fall förs till den dyrare rättsliga indrivningen.

Språk: Svenska

Nyckelord: Indrivning.

BACHELOR'S THESIS

Author: Staffan Nordman
Degree programme: Business Administration
Specialization: Accounting
Supervisors: Heli Nyberg

Title: The Process of Debt Collection – A Comparative Study of the Law of Recovery of Claims 513/1999 and the Modification 31/2013

Date 17 April 2013   Number of pages 40   Appendices 2

Summary

On March 16th 2013 the new ratified amendment about debt collection came to effect. The new law will influence the trade of debt collecting a lot. The purpose of this thesis is to describe the debt collection process and to compare the law before and after the 16th of March 2013. The law affects the different parties. It reduces costs for the debtor but at the same time it is also decreasing the income for the debt collection industry.

This thesis describes the process of recovery of claims from the first notice sent till the debt is time-barred and canceled. This thesis will cover various industry related words and concepts.

The Bachelor's thesis is divided into five parts: the theory part, a description part about how the process of recovery of claims works, a part about how the law changes, a cost calculus and a discussion. The cost calculus will show how the new law will affect the cost for the debtor and also the incomes for the debt collectors. The last part of the thesis is a discussion about the income reduction in the industry and the other changes in the industry that has its advantages and disadvantages.

Language: Swedish   Key words: Debt Collection, Recovery of Claims.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Examensarbetets syfte och metod.....	2
1.2	Forskningsfrågor	3
1.3	Ordförklaringar	3
2	Indrivningens syfte.....	4
2.1	Behovet av indrivning	5
2.2	Offentligrättsliga och privaträttsliga fordringar	6
2.3	Konsument- och företagsfordringar	7
2.4	God indrivningssed.....	9
2.5	Indrivningsbranschen	10
2.6	Tillsyn	11
3	Indrivningsprocessen	13
3.1	Frivillig indrivning	13
3.1.1	Betalningspåminnelse.....	14
3.1.2	Betalningskrav	15
3.1.3	Dröjsmålsränta	16
3.1.4	Betalningsplan	17
3.1.5	Tratta.....	17
3.2	Rättslig indrivning	18
3.2.1	Stämningsansökan	20
3.2.2	Betalningsanmärkning	20
3.2.3	Utmätning.....	22
3.2.4	Konkursansökan som indrivningsmetod	23
3.3	Inkassobevakning	24
4	Ändringen i indrivningslagen 31/2013.....	25
4.1	Frivillig indrivning av konsumenter	26
4.2	Frivillig indrivning av företag och myndigheter	28
4.3	Rättslig indrivning	29

5	Indrivningskostnader	29
5.1	Kostnaderna för frivillig konsumentindrivning	30
5.2	Kostnaderna vid rättslig indrivning.....	32
5.3	Utsökningsavgifter.....	32
5.4	Totala kostnader	33
6	Diskussion och sammanfattning	35
	Källförteckning	38
	Bilaga I.....	1
	Bilaga II	3

1 Inledning

Indrivningsprocessen är något av mitt personliga intresse sedan jag arbetade på ett företag som hade likviditetsproblem. Min jobbuppgift var att sköta om ekonomiadministrationen för företaget. Så jag betalade löner och fakturor samt skötte om försäljningsreskontran. Jag tog emot samtal om obetalda räkningar och så höll jag koll på betalningspåminnelser, krav och tratta. Men jag skötte också om att skicka betalningspåminnelser, ringa till företag som inte betalat och skicka uppgifter till en indrivningsbyrå om ett företag som inte betalat sina skulder till företaget.

Jag fick instruktioner om till vilka företag det är viktigt att inte låta betalningarna dröja för länge. För om betalningarna dröjde sålde de inte viktig material på skuld. Utöver dessa viktiga företag hade jag ansvaret att prioritera till vem som betalas när pengar kom in i företaget. En betalningspåminnelse är inte så alvarligt i jämförelse med ett betalningskrav eller en tratta. Ett företag som inte ringde, skickade betalningspåminnelser eller förde saken vidare till indrivningsbyråer sågs som låg prioritet i jämförelse med företag som hade mera strikta metoder. Företaget jag jobbade på hade flera väldigt gamla skulder som prioriterades lågt i betalningsordningen för konsekvenserna att inte betala dessa skulder var små i jämförelse med andra skulder.

För 14 år sedan trädde lagen om indrivning av fordringar (22.4.1999/513, i fortsättningen *indrivningslagen*) i kraft och efter det har lagstiftningen uppdaterats stegvis. Indrivningslagen är en allmän lag som gäller alla fordringar av gäldenärer. Indrivningslagen fick ett tillägg (28/2005) var bland annat maximikostnaderna för indrivningsprocessen trädde i kraft samt gäldenärens rätt att kostnadsfritt få uppdaterade uppgifter om totalsumman av borgenären och grunden till fordringen.

Europaparlamentets direktiv (2011/7/EU) för bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner som ingick i Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning bör införas av medlemstaterna senast 16 mars 2013. Direktivet är ett minimidirektiv som är ämnat till att skydda borgenären och därför kan medlemstaterna göra en förordning som är gynnsammare för borgenären än vad direktivet kräver. Direktivet innehåller nya bestämmelser om bl.a. ränta vid sen betalning, betalningstider, betalningsplaner för avbetalning, ersättning vid sen betalning och betalningsvillkor.

I Finland har vi maximiregleringar för ersättningar för indrivningskostnader och ersättning av kostnader för betalningsplaner samt maximiränta vid sen betalning. Dessa regleringar ändrades enligt Europaparlamentets minimidirektiv så att de gynnar borgenären. Inom EU är Finland en av de mest skötsamma med att betala och vår betalningstid på 27 dagar för företagsfordringar är Europas kortaste (Peltola, 2011, s. 4-5). Finland är inte i samma behov av dessa regleringar som i Södra Europa men även i Finland betalas räkningar efter förfallodagen.

Justitieministeriets arbetsgrupp för betalningsdröjsmål arbetade på ett nytt tillägg i indrivningslagen (31/2013) som trädde i kraft 16.3.2013. I den nya lagen finns ändringar för hur indrivningsförfarandet skall ske och nya maximikostnader för indrivningsprocessen. Målet för Justitieministeriets arbetsgrupp för betalningsdröjsmål är att förhindra att indrivningskostnaderna blir orimligt stora och därmed ökar den skuldsattas betalningssvårigheter (Justitieministeriet 2012, s. 31). Som fokus har arbetsgruppen inte tagit domstolskostnaderna utan övriga kostnader som uppkommer vid indrivningsprocessen. Det innebär emellertid inte att förändringar i domstolskostnaderna inte skulle vara möjliga eller att annat i indrivningslagen inte skulle ändras. Arbetsgruppen vill att maximikostnaderna mer än tidigare graderas efter totalsumman av den summa som indrivs. Nu kan en indrivningsbyrå skicka t.o.m. 5 betalningskrav, vilket avsevärt har ökat på gäldenärens kostnader och ibland har indrivningskostnaderna t.o.m. stigit flerfaldigt över skuldens ursprungliga summa.

1.1 Examensarbetets syfte och metod

Stora ändringar inom indrivningsförfarandet som påverkar kunder och företags rättigheter samt skyldigheter. Problemet är att flera företag och konsumenter inte vet hur indrivningsprocessen fungerar och hur den har ändrats och till vem kostnader faller för att betala i olika situationer.

Syftet är att beskriva indrivningsförfarandet samt den nya indrivningslagen. Ta reda på den nya lagstiftningens betydelse för indrivningen utgående från uppdragsgivarens, kundens och indrivningsbyråns synvinkel. Ta reda på hur den nya lagen kommer att påverka indrivningsprocessen och hur kostnaderna kommer att ändras.

Examensarbetet är en komparativ undersökning om hur indrivningslagen (513/1999) har ändrats med ändringen (31/2013). Examensarbetet är också en kvalitativ undersökning om indrivningsprocessen och hur den påverkar de olika parterna. Avgränsningen är privata konsumenter, offentliga myndigheter och företagskunder inom Finlands gränser vilket examensarbetet också behandlar.

1.2 Forskningsfrågor

Vad är skillnaderna mellan nya indrivningslagen och den gamla indrivningslagen?

Vad är skillnader för kostnaderna för borgenären, gäldenären och indrivningsbyrån?

Hur påverkar den nya lagen de olika parterna inom en indrivningsprocess?

1.3 Ordförklaringar

Fordran: Ett ekonomiskt krav för såld vara eller tjänst.

Gäldenär: En person, myndighet, organisation eller ett företag som är skyldig kontanter eller annan egendom.

Borgenär: Motsatsen till gäldenär. Den som äger fordringen.

Indrivningsbyrå: Företag som driver in obetalda fordran.

Offentligrättslig fordran: En fordran från staten, kommunen eller ett försäkringsbolag som kan vara direkt utsökningsbar.

Privaträttslig fordran: Största delen av alla fordran är privaträttsliga fordran från företag. Kräver ett domstolsbeslut för rättslig indrivning.

Konsumentfordran: Gäldenären som får en fordran är konsument

Företagsfordran: Gäldenären som får en fordran är en myndighet, organisation eller ett företag.

Betalningspåminnelse: Påminner gäldenären om obetald fordran

Betalningskrav: Krav att en obetald fordran skall betalas.

Tratta: Hota att publikt publicera en obetald faktura.

Betalningsanmärkning: En anmärkning i registret i ett kreditupplysningsbolag om obetalda fakturor.

Standardersättning: En ersättning på 40 euro som företag får kräva av andra företag om betalningen är försenad.

Maximibelopp: Det belopp en indrivningsbyrå maximalt får kräva av en gäldenär för ett utfört jobb.

Totalkostnadsansvar: Gäldenären är inte ansvarig för indrivningskostnader som överstiger totalkostnadsansvaret. Endast om fallet varit speciellt svårt för indrivningsbyrån kan gäldenären vara ansvarig att ersätta för kostnader som överstiger totalkostnadsansvaret.

Tredskodom: En dom var ena parten har kallats men ändå saknas i en rättegångsförhandling.

Summarisk rättegång: En kort rättegång var ingen prövning i sak görs. Ett domstolsavgörande genom tredskodom sker efter en summarisk rättegång.

Utmätning: Med tvång tvinga någon betala för obetalda fakturor t.ex. genom att utmäta en del av personens lön.

Inkassobevakning: En övervakning om en gäldenärs ekonomiska situation ändras mot det bättre och därmed kan en ny utmätning påbörjas.

Preskribering: En skuld som avskrivs och förklaras ogiltig.

2 Indrivningens syfte

År 1986 avskaffade Finland den kreditreglering som varit i kraft sedan krigstiden. Befolkningen kunde lättare få lån och detta gav rum för fler betalningssvårigheter. För hög skuldsättning hos befolkningen kan ha varit en av orsakerna till nittioalets depression. Gäldenärens skyldighet att betala sin skuld var livslång och under en tid när räntenivån var hög betydde detta att gäldenärens skuld i många fall bara ökade hela tiden fast gäldenären gjorde avbetalningar på skulden. På grund av detta trädde på 2000-talet lagen om preskription av skulder (15.8.2003/728) i kraft en bestämmelse om en maximitid under vilken det är möjligt attindriva skulder fastställdes. (Mutttilainen 2002).

Skuldsättning kan ske på flera olika sätt och av flera olika orsaker. Hushåll skuldsätter sig i huvudsak genom att uppta bostadslån och konsumtionslån medan företag skuldsätter sig med lån till investeringar och företagsköp. Huvudsakligen är skuldsättningen en positiv sak för samhället. Om det är lätt att få lån betyder det att samhället är i gott skick ekonomiskt. Det är när hushåll och företag inte har råd att betala sin skuld som vi talar om överskuldsättning. Överskuldsättning är inte ett nytt fenomen men i dagens kreditsamhälle var det ges och tas mycket lån är överskuldsättning vanligare än tidigare (Koulu & Lindfors 2010, s. 21-22).

Indrivningslagen (513/1999) stadgar de bestämmelser om förfallna fordringar som indrivs eller har med indrivning att göra och påverkar de olika parterna. Med indrivning menar man i indrivningslagen sådana åtgärder med vilka man frivilligt försöker få gäldenären att betala en fordran. Indrivningslagen är en allmän lag som inte tillämpas om en annan lag stadgar annat.

En minskning på behovet av indrivningen kan förebyggas genom att upprätthålla kredituppgifter av privatpersoner och företag. För att bedöma kreditriskerna kan kreditgivaren söka upp information om kundens tidigare betalningsbeteende eller snarare om kunden lämnat sina skulder obetalda tidigare.

2.1 Behovet av indrivning

Med indrivning försöker man garantera att företaget får betalning för en vara eller tjänst samt att risken i kreditverksamheten är så liten som möjligt. Företaget som har beviljat ett lån eller betalningstid på betalningen av en såld produkt kallas borgenär. De flesta företag använder sig av indrivningsbyråer, juridiska byråer eller bokföringsbyråer pga. deras effektivitet och expertis inom området. I fortsättningen kallar jag dessa för ”indrivningsbyråer”. Den som har tagit ett lån eller köpt en vara på faktura kallas gäldenär.

För att kunna inleda en indrivning måste lånet eller fakturan ha förfallit. Ett företag får inte börja indrivning förrän kunden har haft tillräckligt med tid att göra en reklamation eller betala skulden. Indrivningen kan göras av borgenären eller en uppdragstagare såsom en indrivningsbyrå.

Med indrivningsverksamheten förhindras förluster för kreditgivare. Kreditförlusterna medför förhöjningar i alla företags och konsumenters kreditkostnader samt förhöjningar av tjänstepriser vilket i slutändan leder till skattehöjningar. 1990-talets depression förorsakade

kreditförluster på 80-90 miljarder mark. Beloppet betalades i huvudsak av skattebetalare som hade skött sin ekonomi bra. (Asiakastieto 2013)

I Finland har vi inte ett s.k. positivt kreditregister såsom i de flesta europeiska länder bl.a. Sverige. Ett positivt kreditregister samlar information om konsumenterna tidigare tagna lån vilket ger viktig information till lånegivaren om lånetagarens ekonomiska situation. I Finland är det olagligt vilket betyder att kreditgivaren använder sig av overifierad information kunden gett om inkomster och tidigare lån. Detta är t.ex. ett problem då någon har finansierat sina tidigare lån med nya lån. Det finns flera exempel på personer som då de inte har haft råd att betala sina snabblån har löst detta genom att ta nya snabblån som personen sedan betalar med återigen nya snabblån etc. På grund av serviceavgifter och räntor har den ursprungliga skulden stigit snabbt i höjd. Vid något skede får inte konsumenten mera lån eller så inser personen själv att situationen inte är hållbar. Detta kunde delvis förhindras om Finland också hade ett positivt kreditregister. Bland de största orsakerna Finland inte har ett positivt kreditregister är oro över konsumenternas sekretess.(Yle 2013).

Finlands regering har dock hittat en lösning på en del av problemet som dessutom inte kräver ett positivt kreditregister. Snabblånets årsränta ligger vanligtvis mellan 200 – 1 000 procent medan medelårsränta ligger enligt rättspolitiska forskningsinstitutet på 400 procent (enligt Takuu-Säätiö 2013) och genom att sätta en gräns på 36-50 % årlig ränta på lån under 2 000 € upphör snabblånen antagligen i praktiken. (Justitieministeriet 2012).

2.2 Offentlighetsrättsliga och privaträttsliga fordringar

Från indrivningens synvinkel finns det två olika fordringar; offentlighetsrättslig och privaträttslig fordran. Skillnaden mellan dessa två är hur utmättningsprocessen förverkligas. Den offentlighetsrättsliga processen behöver inte domstolsbeslut för att en utmätning skall kunna ske. Dessa fordringar kallas direkt utsökningsbara fordringar och borgenär är vanligtvis kommunen eller staten. Exempel på sådana fordringar är skatter, hälsovårdsavgifter, dagisavgifter och botavgifter. Däremot är hyror på bostäder som kommunen hyr ut privaträttsliga fordringar. Utmätningen sker så att kapital eller annan egendom utmäts eller om ingen egendom finns kan en del av lönen utmätas varje månad av gäldenären. (Pönkä & Willman 2005, s. 17-19).

Alla fordringar som inte speciellt nämns i speciallagen är privaträttsliga fordringar. Man kan verkställa utmätningen av privaträttsliga fordringar genom ett förenklat förfarande genom att få en dom från tingsrätten där ena parten (gäldenären) saknas. En så kallad tredskodom. Om gäldenären bestrider skulden eller det finns någon annan tvist i fallet kan fallet lösas efter det domen fått laga kraft i hovrätten eller i högsta domstolen. En privaträttslig fordran kan inte utmätas om det inte finns ett lagenligt beslut. Det lagenliga beslutet skickas till utmätningmyndigheterna för indrivning. Om det har skett ett brott är fordran kriminellt baserad och inte en vanlig privaträttslig fordran. (Pönkä & Willman 2005, s. 17-19)

Ytterligare finns det fordringar som är svåra att kategorisera. Försäkringsbolag har emellanåt rätt attindriva sin fordran som offentligrättsliga fordran. Kriterierna för att en försäkring skall kunna vara en offentligrättslig fordran är att försäkringen är kontinuerlig i kraft under avtalsperioden fastän försäkringstagaren slutat betala. Därtill måste försäkringsbolaget ha informerat detta till försäkringstagaren. Om försäkringstagaren bestrider fordran måste fordran behandlas som en privaträttslig fordran. (Pönkä & Willman 2005, 17-19)

2.3 Konsument- och företagsfordringar

Den som bedriver indrivningsverksamhet måste veta om gäldenären är en konsument eller ett företag. Konsumentgäldenärerna har vanligtvis mindre resurser och kunskaper om ämnet än borgenären, indrivningsbyrån eller företagsgäldenären.

Med en konsument menar vi en fysisk person som huvudsakligen anskaffar konsumtionsvaror till annat än sin näringsverksamhet. En fysisk person, privat person eller en juridisk person som anskaffar varor för att få inkomst eller annan ekonomisk nytta och yrkesmässigt håller till salu eller bjuder ut konsumtionsnyttigheter i sin näringsverksamhet kallas näringsidkare (God sed vid indrivning... 2005, s 1-4). Näringsidkare är t.ex. enskild näringsidkare (firma), kommanditbolag, öppet bolag och aktiebolag (Pönkä, Willman 2005, 30-31).

Konsumentgäldenären ses som den ”svaga” parten och därför finns det flera regler för att skydda honom. Huvudsakligen har dock konsument- och företagskunderna samma skyldigheter. Men i lagstiftningen finns skillnader som endast gäller konsumentindrivning. Tratta får endast användas mot företagskunder. Tratta är ett betalningskrav genom vilken

man hotar att publicera skulden som är obetald. Om en obetald skuld publiceras får andra företag veta om gäldenärens betalningssvårigheter vilket leder till att gäldenärens möjlighet att få t.ex. ny kredit eller betalningsanstånd försämrats.

Indrivningslagen har också fastställt maximisummor för de indrivningskostnader som konsumenten är skyldig att betala. Även vid företagsindrivning måste indrivningskostnaderna vara på en rimlig nivå i förhållandet till utfört arbete men det finns ingen lagstadgad maximigräns.

Endast för konsumentindrivning gällande regler enligt indrivningslagen (513/1999 4 – 10 d §):

- *Den som idkar professionell indrivningsverksamhet måste skicka ett detaljerat betalningskrav till gäldenären*
  - *Den som idkar professionell indrivningsverksamhet måste skicka ett detaljerat betalningskrav förrän rättsliga åtgärder kan påbörjas.*
  - *Tratta får ej användas som indrivningsmetod*
  - *Konsumentverkets genomförda kontroll över att lagen följs*
  - *Gäldenären är skyldig att betala summan för fordran samt har skyldighet att betala rimliga indrivningskostnader och dröjsmålsränta*
  - *Maximisummor för påminnelser, krav och indrivning*
  - *Maximisumma för totalkostnader vid indrivning*
  - *Det finns en tidsgräns för att utöva indrivning mot en konsument*
-

Vanligtvis är det lätt att skilja mellan en konsument och en näringsidkare. Problem kan uppstå då när en näringsidkare har anskaffat en vara eller tjänst och det är oklart om det är anskaffat för personligt eller företagets bruk. Företagaren ansvarar för sina köp oberoende om de är gjorda på företagets namn eller personligt men för indrivningens synvinkel måste det vara klart vilken typ av fordran det handlar om. Om en arkitekt köper ett ritbord är det antagligen till för att driva verksamhet men om det är matbutikens faktura är det antagligen till privatbruk. Det är möjligt att indrivning med tratta är den mest effektiva i en situation men om det är fråga om en konsument är det olagligt och mot god indrivningssed. Vid en situation då ett företag inte kan betala och har en privatperson som borgenär och

privatpersonen måste ta ansvaret för skulder, ses det som en konsumentfordran. (Pönkä & Willman 2005, 32–33).

2.4 God indrivningssed

I en situation då ett företag kräver betalning av sina fakturor efter förfallodagen händer det då och då att borgenären överdriver och inte följer god indrivningssed. Oavsett om gäldenären är privat- eller företagskund är situationen ofta den att borgenären eller indrivningsbyrån har större kunskap och större resurser och därför ses som den starka parten. (Willman 1999, s. 34).

Enligt indrivningslagen (513/1999 4 §) får det inte vid indrivningen hända att:

- *osann eller vilseledande information ges om påföljderna av en underlåten betalning eller om andra omständigheter av betydelse för gäldenären,*
  - *oskäligen eller onödigen kostnader eller onödigt men orsakas gäldenären, eller*
  - *gäldenärens integritetsskydd äventyras.*
  - *En preskriberad fordran eller en fordran som har upphört av andra skäl drivs in*
-

”Vid indrivning får inte användas ett förfarande som strider mot god indrivningssed eller som annars är otillbörligt mot gäldenären.” (Indrivningslagen 513/1999 4 §). Detta är en generalklausul som gör det möjligt att lagenligt bekämpa ohederlig indrivning eller på annat sätt opassande metoder vid indrivning om nya metoder för indrivning tillkommer som inte har varit möjligt att förutspå.

”En gäldenär ansvarar för sina förseningar med betalningar, men påföljderna får inte vara oskäligen. Indrivningskostnaderna kan inte användas för att ge borgenären extra fördel, och de får inte heller användas så att de har formen av straff. ... Gäldenären skall bära ansvar för sina försenade betalningar, men påföljderna måste stå i proportion till förseningens art. En borgenär skall inte få dra extra nytta av att gäldenären försenat sin betalning” (Konsumentombudsmannens anvisningar: 2005, 1-4)

Till god indrivningssed hör att indrivningen är effektiv, diskret och att gäldenärens privatliv respekteras. Att hota med våld är naturligtvis förbjudet. Indrivningen skall

vanligtvis inte ta över ett år förrän man för saken till domstol (God sed vid indrivning... 2005, s. 4).

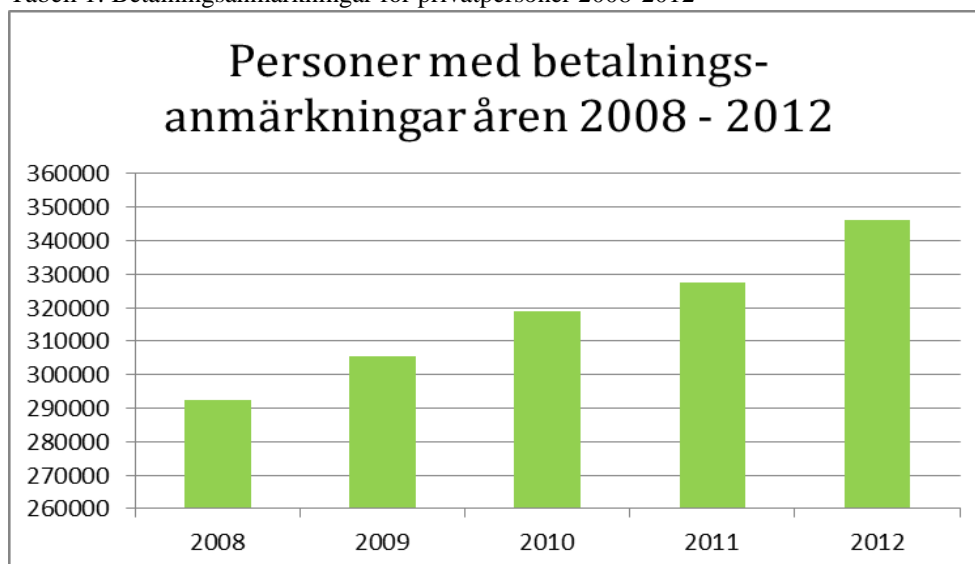
2.5 Indrivningsbranschen

Under 1990- och 2000-talet har indrivningsbranschen vuxit stadigt. I Finland är de tre största företagen Lindorff Oy, Instrum Justitia Oy och Aktiv Kapital Oy. De har alla en omsättning på flera hundra miljoner euro och har verksamhet i hela Europa. Andra indrivningsbyråer som har verksamhet i Finland är Svea Perintä och OK Perintä som båda också driver verksamhet i Skandinavien och Baltikum.

Det finns två företag i Finland som har register på betalningsanmärkningar. Suomen Asiakastieto Oy och Soliditet Finland Oy var den först nämnda har kontroll av över fyra femtedelar (enligt Asiakastieto 2013) av den finländska kreditupplysningsmarknaden.

År 2010 påbörjades det i tingsrätten allt som allt 301 805 summariska fall för obetalda fakturor. Genomsnittstiden för summariska fall var 2,5 månader i tingsrätten. Antalet fall år 2010 som inte kunde avgöras med summarisk stämningsansökan i tingsrätten utan vilka fördes vidare till rättegång var 10 047. Genomsnittstiden för dessa var 8,3 månader. (Lindström, 2011 s. 271-272)

Tabell 1: Betalningsanmärkningar för privatpersoner 2008-2012

Tabell 2 visar en stadig ökning i privatpersoners betalningsanmärkningar efter finanskrisen 2008. Företag med betalningsanmärkningar (tabell 3) visar också ett liknande mönster och betalningsanmärkningarnas antal har vuxit efter 2008.

Tabell 2: Betalningsanmärkningar för företag åren 2005-2011

Suomen Asiakastieto 2012

År 2012 fanns det 346 000 privatpersoner och 52 000 företag med betalningsanmärkningar. För största delen av personerna som finns upptagna i kreditupplysningsregistret är uppgifterna om allvarliga betalningssvårigheter helt färska. Suomen Asiakastieto Oy:s kreditupplysningsregister innehåller 2,7 miljoner betalningsanmärkningar för privatpersoner. Det betyder att en gäldenär i genomsnitt har fler än åtta anmärkningar. Detta medeltal har fördubblats på fem år. Den enskilda gäldenären kan t.o.m. ha hundratals obetalda fordringar. (Asiakastieto 2013)

2.6 Tillsyn

Regionförvaltningsverket i Södra Finland (RFV i Södra Finland) ger tillstånd till utövning av professionell indrivningsverksamhet i hela Finland. För tillfället har RFV gett tillstånd till 140 företag och näringsidkare att utöva indrivningsverksamhet. Tillståndet är vanligtvis 5 år i kraft och efter det måste en ny ansökan göras.

Med den här kontrollen försöker regionförvaltningsverket hindra att personer med en ohederlig bakgrund och att personer som vill driva indrivningsverksamhet med oönskade metoder inte kan göra det. Den sökande måste ha en trovärdig yrkeskompetens och dessutom måste verksamheten drivas på ett för branschen acceptabelt sätt (bilaga I). Alltid lyckas inte regionförvaltningsverket med denna uppgift och indrivningsföretag som använder sig av våld eller annars genom att tillgripa hot har förekommit.

Den sökande eller den ansvariga personen för indrivningsverksamheten måste ha bra tillförlitlighet och inte har under de senaste fem åren har dömts till fängelsestraff eller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att personen i fråga är uppenbart olämplig att bedriva indrivningsverksamhet. (Lag om tillståndsplikt för indrivningsverksamhet 517/1999 3 §)

Följande bilagor krävs av de sökande enligt lag om tillståndsplikt för indrivningsverksamhet (517/1999):

- *Utdrag ur handelsregistret med aktuella uppgifter om sökande*
  - *Intyg över att den person som ansvarar för indrivningsverksamheten och sökanden är en fysisk person, råder över sig själv (utdrag ur registret för förmyndarskapsärenden) och sin egendom (intyg ur konkurs- och företagssaneringsregistret).*
  - *Den sökandes bokslutshandlingar för den föregående räkenskapsperioden.*
  - *Intyg över att den sökande inte har obetalda skatter som har förfallit till betalning (intyg över betald skatt).*
  - *Redogörelse över yrkeskompetens för den person som ansvarar för indrivningsverksamheten.*
  - *Redogörelse för hur den sökande tänker sköta om att de medel som indrivs för uppdragsgivaren räkning hålls isär från de egna medlen samt hur de medel som indrivs för uppdragsgivarens räkning förvaras på ett tillförlitligt sätt.*
  - *Redogörelse över hur den sökande tänker säkerställa att uppgifterna som berör uppdragsgivare och gäldenär skyddas på ett adekvat sätt.*
-

RFV i Södra Finland sköter också om tillsynen av de företag som fått tillstånd. År 2010 ansåg regionförvaltningsverket att indrivningsbyrå Jimmy Cash Oy:s metoder var mot god indrivningssed. De marknadsförde sig själva som ”specialister i svåra fall” och gjorde reklam för att de skötte sin indrivning ”face-to-face”. Deras logo liknade revolverräfflor och ändan på en patronhylsa. Detta ansågs hotande och därför bytte bolaget logon mot en sheriffstjärna också denna logo fick kritik. Deras face-to-face indrivare var yrkesbrottslingar vilket regionförvaltningsverket inte kände till när de gav företaget lov till indrivningsverksamhet. Under tre månader fick polisen tre klagomål varav åtminstone i två av fallen hot användes för att indriva fordringarna. Indrivningsföretaget bestred att de

använt sig av hot men RFV ansåg att en varning inte räcker utan företagets tillstånd tillbakadrogs omedelbart (Kunnas, Liian rajua Perintää, 2010).

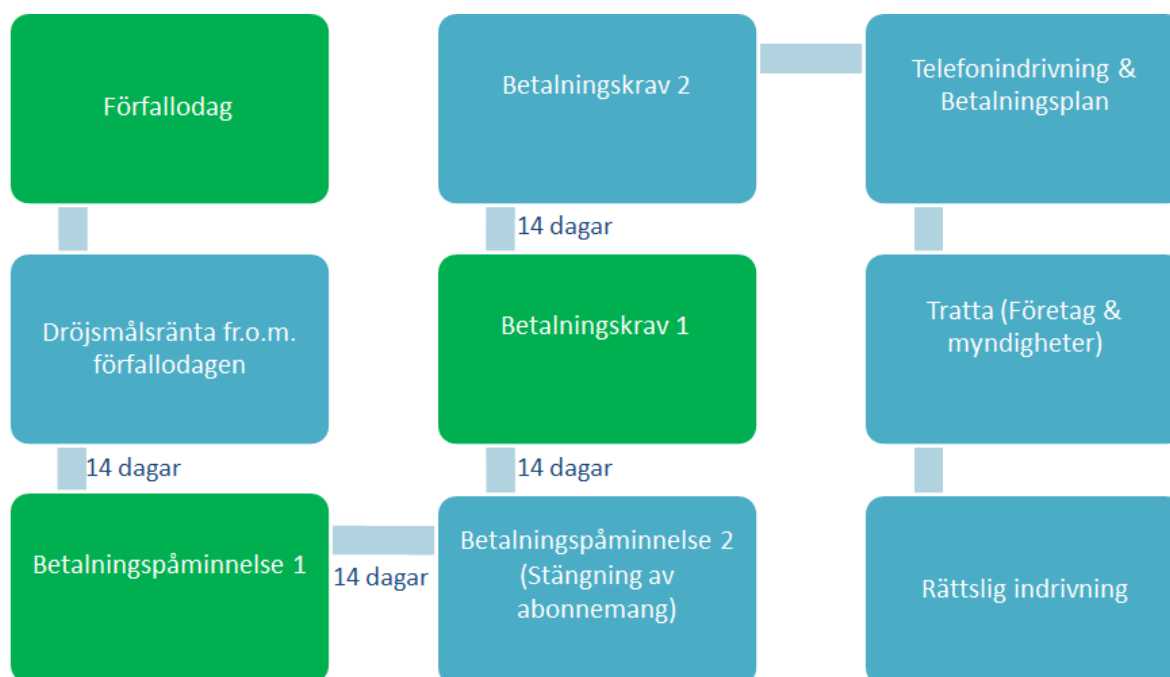
3 Indrivningsprocessen

På varje faktura bör det finnas en sista betalningsdag. Om kunden inte betalat inom betalningstiden har kunden brutit mot försäljningsavtalet. Det är möjligt för borgenären att själv indriva sina skulder men det är att rekommendera för åtminstone småföretag att låta en indrivningsbyrå sköta indrivningen. För en effektiv indrivning behövs kunskaper om god indrivningssed, lagstiftningen och maximisummor för indrivningsavgifter i olika skeden. Det är skäl att påbörja indrivningsprocessen snabbt om betalning av fakturan inte sker trots påminnelsebrev.

3.1 Frivillig indrivning

Med frivillig indrivning menas att gäldenären betalar frivilligt en skuld förrän rättsliga åtgärder vidtagits. Konsumentfakturor måste ha 14 dagars betalningstid före förfallodagen. Denna regel finns för att konsumenten skall ha tillräckligt med tid att betala fakturan (Indrivningslagen 513/1999 10 b §) Indrivningslagen (513/1999) nämner inte ett krav på 14 dagars betalningstid för företagskunder.

Figur 1: Den frivilliga indrivningsprocessen.

Figur 1 visar hur den frivilliga indrivningsprocessen fungerar. Efter förfallodagen skickas vanligtvis 2 betalningspåminnelser och efter det överförs saken vanligtvis till en indrivningsbyrå som börjar skicka betalningskrav. Indrivningsbyrån kan också ringa till gäldenären för att kräva en betalning eller sätta upp en betalningsplan. Företagsgäldenärer kan hotas med en publik tratta om de inte betalar inom utsatt dag. När kunden betalat den ursprungliga fordran med indrivningskostnaderna har borgenären rätt till dröjsmålsränta från och med förfallodagen.

De gröna rutorna visar vad som är enligt indrivningslagen (513/1999) ett måste före fallet kan föras vidare till rättslig indrivning. Förfallodagen måste vara i konsumentfordringar minst 14 dagar efter att konsumenten fått fakturan (10 b §). Om ingen förfallodag finns på fakturan är förfallodagen 30 dagar efteråt att en räkning, påminnelse eller något liknande skickats. En betalningspåminnelse måste skickas tidigast 14 dagar efter förfallodagen och ett betalningskrav måste skickas tidigast 14 dagar efter betalningspåminnelsen före en rättslig indrivning kan påbörjas (5 §).

3.1.1 Betalningspåminnelse

Betalningspåminnelser skickas oftast av borgenären men kan också skickas av en indrivningsbyrå. Det hör dock till god indrivningssed att indrivningsbyrå inte börjar indrivningen t.ex. med att skicka betalningskrav eller ringa gäldenären förrän en betalningspåminnelse har skickats. En avgiftsbelagd betalningspåminnelse får skickas till konsumenter tidigast 14 dagar efter räkningens förfallodag och en ny avgiftsbelagd betalningspåminnelse får skickas tidigast 14 dagar efter den första betalningspåminnelsen. (513/1999 10 b §).

Denna regel gäller inte för företagskunder men borgenären måste enligt god indrivningssed ge kunden tillräckligt med betalningstid. Om företaget har haft tillräckligt med betalningstid tills förfallodagen kan borgenären börja påminna om den obetalda fakturan direkt efter förfallodagen i företagsfordran.

Det vanliga är att två betalningspåminnelser skickas men enligt lag kan strängare påföljder såsom att spärra tjänsten (ex. bredbandsleverantör), överföra uppdraget till en indrivningsbyrå eller säga upp krediten efter det en betalningspåminnelse skickats användas. (God sed vid indrivning... 2005 s. 3).

När ett företag skickar en betalningspåminnelse är det skäl att inte bara skicka en ny fakturakopia utan att skicka ett ny faktura med rubriken betalningspåminnelse. Enligt god indrivningssed är det viktigt att det inte står på kuvertet ”betalningspåminnelse”, ”betalningskrav” eller liknande för då äventyras gäldenärens integritetsskydd. Vid andra betalningspåminnelse kan det löna sig att sätta en förfallodag innan fordran skickas till en indrivningsbyrå så att gäldenären prioriterar att betala åt dig förrän gäldenären betalar åt andra. (Lindström 2011, s. 168-169)

3.1.2 Betalningskrav

Den frivilliga indrivningen börjar egentligen när indrivningsbyrån eller borgenären skickar ett betalningskrav. Oftast vill indrivningsbyrån att fordran betalas till dem varefter indrivningsbyrån betalar till borgenären exklusive indrivningskostnader. Betalningskravet skiljer sig i stilen från betalningspåminnelsen och processen för indrivandet av tillgångar är mera direkt. I betalningskravet måste meddelandet vara målmedvetet, sakligt och tillräckligt skarpt. En förfallodag kan också tilläggas i betalningskravet.

Enligt indrivningslagen måste den som yrkesmässigt utövar indrivning skicka ett skriftligt betalningskrav fastän indrivningsbyrån annars skött det via telefon. Detta säkerställer att gäldenären fått alla uppgifter den behöver (God sed vid indrivning... 2005, s. 5). ”Ett betalningskrav får inte ges eller sändas förrän gäldenären efter det att fordran förfallit till betalning har påmint om fordran och det har gått minst 14 dagar från det att betalningspåminnelsen lades fram eller sändes” (Indrivningslagen 513/1999 5 §).

När indrivningsbyrån skickar ett betalningskrav måste kravet innehålla enligt indrivningslagen 5 § grunden för fordran, fordrans storlek, dröjsmålsräntan samt indrivningskostnaderna. I betalningskravet skall också framstå till vem fordran skall betalas.

Minimikraven för ett betalningskrav vid konsumentfordran enligt indrivningslagen (513/1999 5 §):

- *borgenärens namn och adress,*
  - *grunden för fordran,*
  - *fordrans kapital, ränta, dröjsmålsränta och indrivningskostnader specificerade,*
-

-
- *det totala belopp som krävs,*
  - *till vem, hur och när fordran skall betalas,*
  - *gäldenärens möjlighet att framställa anmärkningar mot fordrans belopp och grund samt inom vilken tid anmärkningarna skall framställas; om indrivningen gäller en direkt utsökningsbar fordran ska gäldenären i betalningskravet underrättas om de rättsliga medel som står till förfogande vid indrivningen av en sådan fordran och om möjligheten att ansöka om betalningsuppskov, samt*
  - *till vem anmärkningarna skall framställas; om indrivningen gäller ett offentligt samfunds fordran skall i betalningskravet också uppges kontaktinformation för den enhet eller person som har hand om det offentliga samfundets indrivning och till vilken gäldenären kan rikta sina anmärkningar som gäller fordran och indrivningen.*
-

Indrivningslagens senaste uppdatering 31/2013 gjorde en tilläggnig till 5 §, betalningskravet skall innehålla information om hur gäldenären kan avbryta indrivningen och därmed överlämnas åt rättslig indrivning.

3.1.3 Dröjsmålsränta

Gäldenären betalar dröjsmålsränta eftersom en fördröjd betalning i princip är ett lån. Ett lån som borgenären inte från första början hade tänkt sig. Med dröjsmålsräntan betalar gäldenären bland annat värdeminskning av valuta (inflation). Det som dröjsmålsräntan i teorin också gör är att den förkortar betalningstiden för det är en onödig kostnad för gäldenären om gäldenären kan betala fakturan på förfallodagen.

Europeiska Centralbanken fastställer halvårsvis en referensränta vilken Finlands Bank, enligt den uppdaterade räntelagen (340/2002), publicerar i slutet av juni och december. För att få dröjsmålsräntans storlek adderas 7 procentenheter tillägg ränta till referensräntan i konsumentfordran. I den nya lagen om ändring av räntelagen (32/2013) höjdes tillägg räntan till 8 procentenheter i fordringar gällande företag och myndigheter. Den nuvarande referensräntan är 1 procentenhet. Det betyder att dröjsmålsräntan för konsumentfordringar är 8 % samt 9 % för fordringar gällande företag och myndigheter.

Enligt räntelagen (1982/633) får dröjsmålsränta debiteras från förfallodagen till betalningsdagen. (5 § mom. 1 & 2) Om en förfallodag inte har fastställts skall förseningsränta betalas från den tidpunkt då 30 dagar förflutit från den dag då borgenären

framställde sitt krav. (6 § mom. 1). Borgenären får också kräva dröjsmålsränta på kostnader såsom indrivningskostnader.

3.1.4 Betalningsplan

En borgenär eller en indrivningsbyrå bör främja en lösning för en frivillig betalning. Vid en betalningsplan kan man förutom att kräva förseningsränta av gäldenären också kräva att gäldenären betalar för kostnaderna att uppgöra en betalningsplan. (Willman, 1999, s. 79)

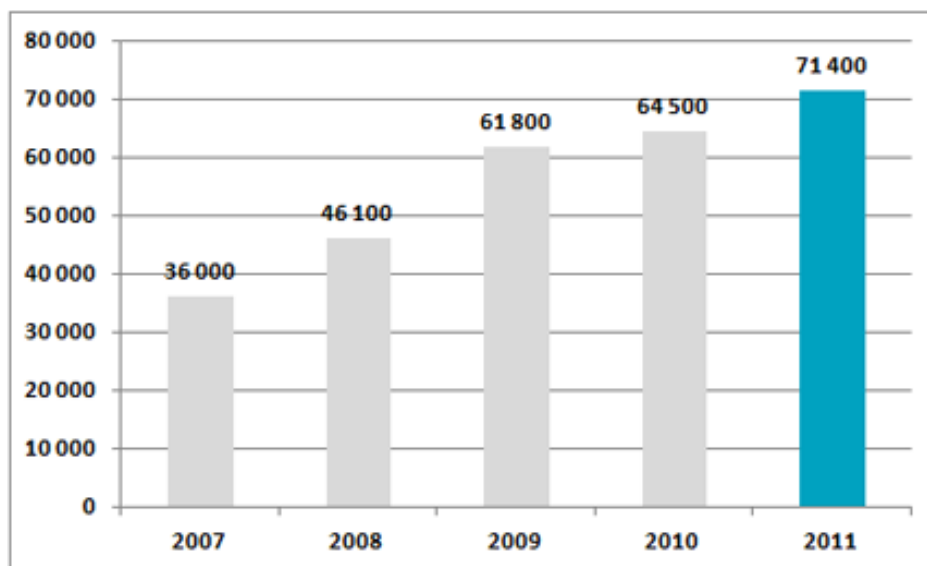
För både borgenären och gäldenären är det önskvärt att betalningssvårigheterna löses före rättslig indrivning påbörjas. Gäldenären kan ha tillfälliga likviditetsproblem som kan lösas med en betalningsplan. För att det skall vara lönsamt att göra en betalningsplan för borgenären måste gäldenären ge en trovärdig uppskattning på sin egen betalningsförmåga samt på att gäldenären inte kan betala skulden i en enda rat. Det är önskvärt att sätta betalningsplanens första rat med en kort betalningstid för det visar om gäldenären verkligen har en vilja och möjlighet att betala skulden. (Willman 1999, s. 263)

3.1.5 Tratta

Tratta är ett betalningskrav genom vilken man hotar att publicera skulden som är obetald. Borgenären och indrivningsbyrån vill att gäldenären betalar skulden med ränta och kostnader inom utsatt tid (Pönkä, Willman 2005 s. 99). Tratta kan som indrivningsmetod endast användas för företagsfordringar för det är enligt indrivningslagen 7 § förbjudet att använda tratta mot privata personer. Förr behandlade statens notarie protesteringen av trattan men i dagens läge behandlas den vanligtvis av kreditinformationsbolaget Suomen Asiakastieto Oy.

Indrivningsbyrån hotar att protestera trattan om inte skulden betalas inom utsatt tid som enligt indrivningslagen 7 § måste vara minst 7 dagar. När kreditinformationsbolaget får uppgifterna bestäms det om trattan protesteras publikt eller tyst. Tyst tratta innebär att trattan endast publiceras i kreditinformationsbolagets (ex. Suomen Asiakastieto Oy) databas. Kreditinformationsbolaget kontaktar också gäldenären och ger honom minst 7 dagar tid att betala. Om gäldenären betalar protesteras trattan tyst. Om inte skulden betalas protesteras trattan och skulden publiceras i ekonomibranschens dagstidningar såsom Kauppalehti och Taloussanomat.

Tabell 3: Företagens nya trattaprotester åren 2007-2011

Som tabell 1 visar har trattaprotesternas antal nästan fördubblats på 5 år. Speciellt mycket steg antalet trattaprotester från 2008 till 2009. Detta beror till en stor del på finanskrisen som drabbade större delen av världen från mitten av 2008 och framåt.

Trattans effekt grundar sig på att hota att publikt protestera en skuld. Dessutom får gäldenären en anmärkning i kreditupplysningsregistret. Trattan är inte en rättslig utmätning. Tratta är ofta som indrivningssätt mest effektivt när det gäller mindre summor hos en sådan gäldenär som inte har betalningsanmärkningar från tidigare. Det är effektivt för inget företag vill få ett dåligt rykte och därmed prioriterar att betala denna skuld. Stora indrivningar kan löna sig att sköta diskret och utan tratta om gäldenären har andra skulder till borgenärer för en publik protestering kan få de andra borgenärerna att vidta åtgärder för att indriva sina fordringar.

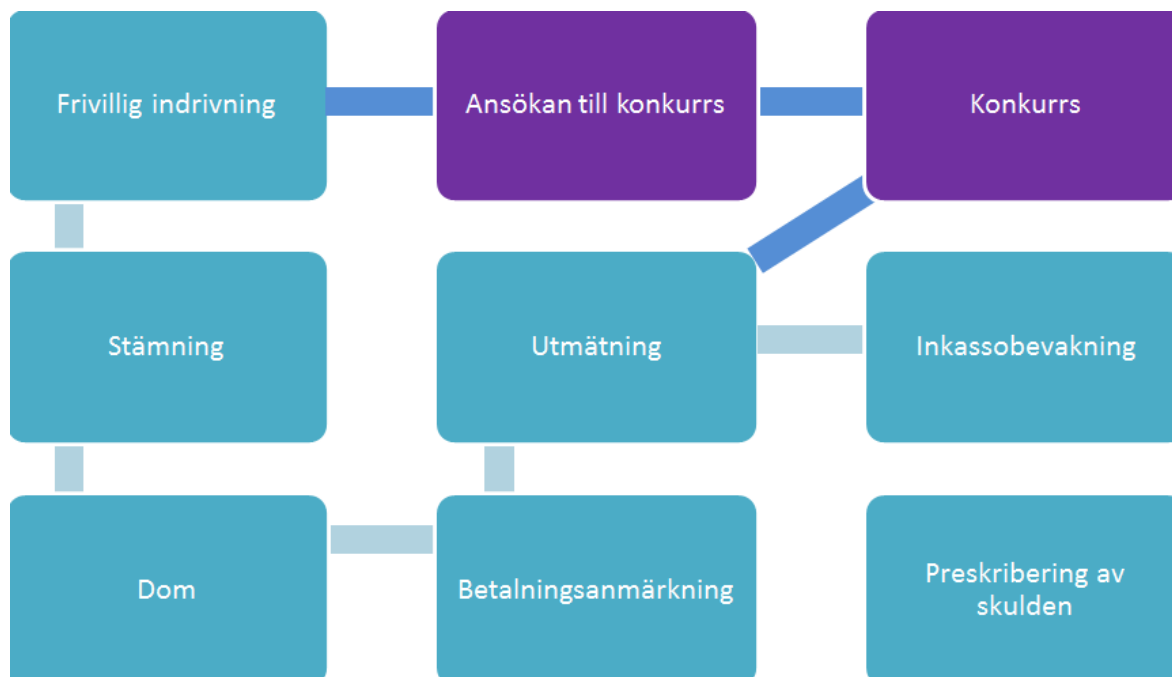
3.2 Rättslig indrivning

När den frivilliga indrivningen inte ger önskat resultat kan gäldenären föra indrivningen vidare till rättslig indrivning. Den rättsliga indrivningens primära uppgift är att få gäldenären att betala skulden eller att parterna gör en betalningsplan. Den sekundära uppgiften är en verkställande dom. (Lindström 2011, s. 264)

Borgenären kan själv eller via en indrivningsbyrå börja en rättslig indrivning. Enligt indrivningslagen 6 § får en indrivningsbyrå inte i domstol kräva betalning i en konsumentfordran förrän ett skriftligt betalningskrav har skickats och tiden för betalning av kravet har löpt ut.

Det är svårt att lyckas med rättslig indrivning om gäldenären sedan tidigare har betalningsanmärkningar. Betalningsanmärkningarnas allvarlighet och storlek är avgörande faktorer. Om stämningen bestrids och gäldenären har orsak att göra detta tar rättegången betydligt längre tid och är betydligt dyrare. Gäldenärens rättegångskostnader kan bli tusentals euro och om fallet förloras måste gäldenären betala borgenärens rättegångsavgifter som är i samma storlek (Kuluttajaliitto 2013).

Figur 2: Den rättsliga indrivningsprocessen

Efter den frivilliga indrivningen kan borgenären och indrivningsbyrån föra saken vidare till den rättsliga indrivningsprocessen (se figur 2). Figuren visar ungefärligt hur processen går till men t.ex. inkassobevakning och preskriberingen av skulden är inte rättslig indrivning. De är bara i figuren för att visa vad som händer om den rättsliga indrivningen inte ger resultat.

Efter betalningskravet måste indrivningsbyrån vänta 2 veckor varefter det går att göra en stämningsansökan. Det tar cirka en vecka så att gäldenären har stämningen. Om gäldenären inte svarar på cirka 3-4 veckor avgörs saken med en ensidig tredsdom. Ungefär en månad efter det börjar utmätningen. (Konsumentförbundet 2013).

De lila rutorna visar hur processen går till om gäldenären söks i konkurs. Borgenär kan söka gäldenären i konkurs utan att först söka om utmätning t.ex. om gäldenären sedan tidigare har många betalningsanmärkningar. Om gäldenärens ekonomiska situation inte förbättras så slutligen preskriberas skulden.

3.2.1 Stämningsansökan

Om fakturan är obetald och ingen betalningsplan är gjord kan en stämningsansökan göras i vilken söks en dom som visar betalningsskyldigheten. Tingsrätten skickar ett infobrev om stämningen till gäldenären mot en kvittering att denna fått infobrevet. Om gäldenären inte reagerar på stämningen ger tingsrätten en tredsdom och gäldenären får en betalningsanmärkning.

Enkla, klara och obestridda fall påbörjas genom en summarisk stämningsansökan och om stämningen inte bestrids, verifieras ansökan som utmättningsbar redan vid förberedningsfasen. Endast fordringar som bestridits förs vidare till rättegång. Alla stämningsansökningar går igenom en förberedningsfas var en del av fallen kan avgöras med en ensidig tredsdom. Tvistemål fortsätter genom en skriftlig och muntlig förberedande genomgång varefter fallen kan avgöras med en ensidig tredsdom. (Lindström 2011, s. 271)

När tingsrätten skickar en stämningsansökan till gäldenären:

- *kan gäldenären låta bli att svara vilket leder till att tingsrätten bestämmer att hela skulden skall betalas på en gång*
- *kan gäldenären bestrida saken om den anses vara oskäligen, felaktig eller oklar. Det förutsätts dock att gäldenären presenterar berättigandepåståenden.*
- *kan gäldenären fortfarande förhandla om betalningsplaner med borgenären eller indrivningsbyrån men en betalningsanmärkning kan inte i vanligtvis undgås om inte gäldenären betalar skulden i sin helhet med rättsliga kostnader*

Konkurrens- och konsumentverket 2013

Tingsrätten ger en tredsdom om gäldenären inte har bestridit stämningen genom att svara på denna. Saken avgörs utan muntligt sammanträde i en rättssal (Lindström 2011, s. 296).

3.2.2 Betalningsanmärkning

För att företag skall kunna skydda sig bättre mot kreditförluster kan de kontrollera om potentiella kunder har betalningsstörningar. Försummelse att betala en räkning eller en skuld kan leda till en anteckning i registret över betalningsstörningar. Enbart det att en

faktura är försent betald leder inte till en anmärkning om betalningsstörning i kreditupplysningsregistret.

En anmärkning om en privatpersons betalningsstörning kan göras i kreditupplysningsregistret då:

- *betalningen av en konsumtionskredit blivit försenad med mer än 60 dagar*
- *en domstol har gett en dom där personen åläggs att betala skulden*
- *det vid utsökning konstaterats att personen är medellös*
- *personen har beviljats skuldsanering för privatperson eller om personen är i frivillig skuldsanering*

Konkurrens- och konsumentverket 2013

När en konsument får en betalningsanmärkning påverkar detta dess tillvaro på flera sätt. Kreditkortet återtas men ens rätt till automatkort hålls kvar samt rätten till ett bankkonto. Det blir också betydligt svårare att göra kontrakt med företag för bredbandsabonnemang. Bredbandsleverantören kan kräva en säkerhet på flera hundra euro som återbärs åt konsumenten först när tillräcklig tid gått och konsumenten visat att denna betalat enligt avtalet.

En betalningsanmärkning gör det också svårare för personen att få en hyresbostad. Hyresvärden har rätt att kräva en borgenär för hyresavtalet samt en pant på högst tre månaders hyra. Personen kommer inte att kunna ingå avbetalningsköp.

När någon blivit antecknad i registret över betalningsstörningar, betyder det i allmänhet:

- *att de kreditkort personen har återtas (han/hon behåller rätten till ett automatkort)*
  - *att möjligheterna för att få kredit avsevärt försvåras*
  - *att personen inte kan få banklån utan borgenär och räntan för lånet kan vara högre samt att banklånet kräver större garanti och t.ex. flera borgenärer*
  - *att personen inte får garanti för att få studiestöd fastän staten är borgenär*
  - *att personen inte kan ingå avtal om avbetalningsköp*
-

-
- *att personen kan ha svårt att skaffa en hyresbostad*
  - *att det krävs förskott eller säkerhet när konsumenten tecknar telefonabonnemang eller ingår vissa försäkringsavtal*
  - *att det kan vara svårt för en med betalningsstörningar att få en arbetsplats, särskilt om det i arbetsuppgifterna ingår ekonomiskt ansvar*
-

Konsumentförbundet 2013

Vissa bastjänster erbjuds dock till alla konsumenter fast de har betalningsstörningar. Sådana tjänster är t.ex. basbanktjänster, el, vatten och kommunikationstjänster (telefonabonnemang, internetabonnemang). Dessa tjänster får personen inte om fakturor till operatören för dessa tjänster är obetalda och ofta krävs också en säkerhet eller förskottsbetalning för att få öppna och använda dessa tjänster. (Konsumentförbundet 2013)

Anmärkningar om betalningsstörningar som konstaterats via rättsväsendet förblir i regel i registret i 3 år enligt kreditupplysningslagen (527/2007 4 kap. 18 § 6 mom.). En ny anmärkning förlänger denna tid till 4 år och om fordringen betalas och det inte finns andra anteckningar i registret förkortas tiden till 2 år. Om det är fråga om en direkt utmätningsskyldighet får gäldenären en betalningsanmärkning först om utmätningen inte ger resultat. En person med betalningsstörningar har rätt att på begäran få en anteckning om speciella orsaker till betalningstörningen t.ex. om betalningsstörningen beror att personen borgat en annan persons lån. (Konkurrens- och konsumentverket 2013)

3.2.3 Utmätning

Skatter och vissa andra offentliga fordringar kan utmätas utan dom eller beslut. Andra fordringar kräver en lagbunden dom för att kunna förverkligas. Utmätning är en juridisk term som innebär att en borgenär kräver att myndigheterna skall utmäta fast eller lös egendom av en privatperson och ge dem till borgenären. Om gäldenären inte har några tillgångar såsom egnahemshus eller tillräckligt stor inkomst för att kunna betala anses gäldenären vara medellös.

När tingsrätten ger en dom får gäldenären en betalningsanmärkning och utmätningen av skulden kan påbörjas. I utmätningen utmäts så mycket av gäldenären inkomster och egendom att skulden är betald. Utmätningen görs av egendom och lön. Hela lönen kan inte utmätas enligt utsökningsbalken (705/2007) utan gäldenären har rätt till ett skyddat belopp på minimi 19,90 euro per dag och 7,15 euro per dag för ett barn (4 kap. 48 §). Inkomster

som överstiger det skyddade beloppet följer 49 § utmätning av lön som betalas ut vid regelbundet återkommande tillfällen.

Egendom skall utmätas i följande ordning:

- 1) *pengar eller fordringar i pengar eller lön, pension eller annan periodisk inkomst.*
- 2) *annan lös egendom*
- 3) *fast egendom*
- 4) *egendom som gäldenären behöver som sin stadigvarande bostad eller för sin nödvändiga försörjning samt produktionsmedel som är nödvändiga för att gäldenären skall kunna fortsätta med sin affärs- eller näringsverksamhet.*

Utsökningsbalk 705/2007 24 §

Om det finns egendom med samma placering i utmätningsordningen tillämpas bestämmelserna i 25 § vid valet av den egendom som utmäts.

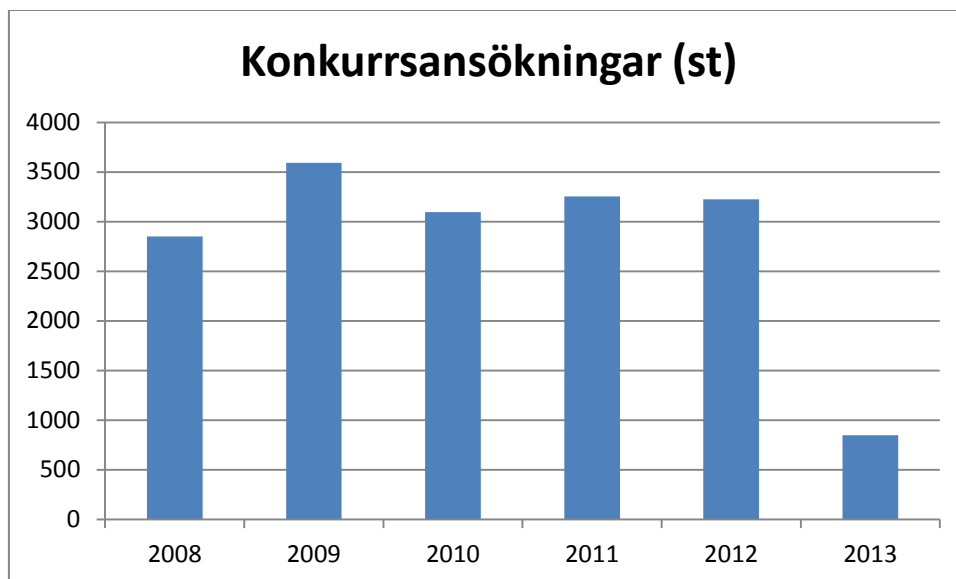
Om gäldenären inte har inkomst eller egendom som kan utmätas konstateras det att gäldenären är medellös och ärendet returneras till borgenären. Borgenären kan (om han tror att det är lönsamt) skicka ärendet på nytt till utmätning.

3.2.4 Konkursansökan som indrivningsmetod

Konkurs är ett juridiskt begrepp var ett företags samtliga tillgångar tas i beaktande och delas ut åt borgenärerna. Borgenären får sin del av gäldenärens egendom genom en lagstadgad ordning. För att ett företag skall kunna sättas i konkurs måste företaget vara medellös.

Om ett företag har många betalningsanmärkningar varav flera är medellöshetsanmärkningar kan det vara olönsamt att börja rättlig indrivning. Det kan då löna sig att börja en konkursindrivning. När gäldenären ser konkursindrivningen ser den det som högsta prioritet att betala. Om gäldenären betalar får han en ny betalningsanmärkning där det framgår att konkursen annullerats pga. betalning. Om han inte betalar sätts företag i konkurs och tillgångarna beslagtogs.

Tabell 4: Konkursansökningar från 2008 till mars 2013

Efter finanskrisen 2008 höjdes antalet konkursansökningar med ca 750 stycken. Efter år 2008 har konkursansökningarna varit en aningen högre.

3.3 Inkassobevakning

Om gäldenären efter ett domstolsbeslut inte kan betala skulden och anses vara medellös preskriberas inte skulden. Gäldenärens ekonomiska situation kan förbättras i framtiden och därför är det viktigt för borgenären att följa med gäldenärens situation och hålla kontakt med gäldenären. Indrivningsbyrån erbjuder inkassobevakning som tilläggstjänst och håller kontakt samt påminner gäldenären om obetald skuld med jämna mellanrum så att skulden inte preskriberas.

För konsumenter gäller att skulden preskriberas och gäldenärens rättsliga följder upphör efter tre år enligt lag om preskription av skulder (728/2003 4 §) om borgenären inte avbryter preskriptionstiden för skulden. I denna lag 5-7 § stadgas noggrannare när tiden börjar löpa för den treåriga preskriptionstiden.

Preskriptionstiden bryts då

- *gäldenären avbetalar på skulden*
- *när borgenären och gäldenären gör en betalningsplan*
- *när borgenären påminner gäldenären om skulden*
- *den 10 åriga preskriptionstiden i 8 § är sekundär i förhållande och de olika preskriptionstiderna tillämpas aldrig parallellt. För företag gäller den tioåriga preskriptionstiden.*

Lag om preskription av skulder (728/2003 10 §)

Om borgenären eller indrivningsbyrån påminner om skulden börjar en ny treårsperiod (alternativt tioårsperiod). Lagen tillämpas inte på obetalda skatter, böter eller andra direkt utmättningsbara fordringar.

4 Ändringen i indrivningslagen 31/2013

Europaparlamentets direktiv (2011/7/EU) för bekämpande av sena betalningar trädde som senast i kraft 16.3.2013 i medlemstaterna. Regeringen i Finland bekräftade den nya indrivningslagen fredagen 18.1.2013. I Finland trädde den nya lagen om betalningsvillkor i kommersiella avtal (30/2013) i kraft den 16.3.2013 samt lagen om ändring av lag om indrivningar av fordringar (31/2013) på samma datum. I den förnyade indrivningslagen ändras betalningarnas ordningsföljd så att betalningar först förs till den egentliga fordran och först därefter till indrivningskostnaderna. Tidigare fördes betalningarna först till indrivningskostnaderna. Den delen av lagen träder ikraft först 16.12.2013. (Finlex 2013)

Orsaken till att indrivningslagen ändras är att få kontroll över överstora indrivningskostnader (Finlex 2013). En annan orsak är att se till att bestämmelserna i indrivningslagen (513/1999) på ett effektivare sätt säkerställer att god indrivningssed iakttas och hindrar att oskäligt höga indrivningskostnader drivs in hos gäldenären (Regeringens proposition 2012)

I den nya indrivningslagen görs det också klart att om gäldenären nekar skulden eller det varit problem med leveransen eller problem med varan får indrivningsbyrån inte fortsätta indrivningen om inte det är en självklart att gäldenären oskäligt bestridit skulden. Om indrivningsbyrån vill fortsätta indrivningen måste fallet föras vidare till tingsrätten. (Seppo Lahtinen 2013, s. 38).

4.1 Frivillig indrivning av konsumenter

Det skedde flera förändringar i indrivningslagen. Nu kan konsumenten kräva att den frivilliga indrivningen upphör och att indrivningsbyrån skall föra ärendet vidare till rättslig indrivning. Om det är självklart att gäldenären inte kommer att ha råd att betala, t.ex. om den har skulder sedan tidigare i utmätning är det lönsamt för den att avbryta den frivilliga indrivningen.

I den gamla indrivningslagen (ändrad 28/2005) fick indrivningsbyrån i det första betalningskravet kräva kostnader för högst 21 euro för fordringar som var under 250 euro. För fordringar som var över 250 euro kunde indrivningsbyrån högst kräva 45 euro i indrivningskostnader för ett betalningskrav.

I den nya indrivningslagen (ändrad 31/2013) finns det tre kategorier: fordringar under 100 euro, fordringar från 100 euro till högst 1 000 euro och fordringar över 1 000 euro. Gäldenärens kostnadsansvar för det första betalningskravet är enligt kategorierna högst 14, 24 och 50 euro. I det andra betalningskravet kan indrivningsbyrån högst kräva hälften av de ovannämnda summorna (7, 12 och 25 euro). För därpå följande krav får inga kostnader debiteras av gäldenären. (513/1999 10 a §).

I direkt utmättningsbara fordringar höjs betalningskravet från 12 till 14 euro och vid det andra betalningskravet kan indrivningsbyrån högst kräva 7 euro och därpå följande krav får inga kostnader debiteras av gäldenären. (513/1999 10 a §).

Betalningskrav som skickas från borgenären själv och av ett företag som inte har marknadsfört indrivningsverksamhet sig för andra kan kräva vid betalningskrav högst 5 euro ersättning för indrivningskostnader. Om en förlängning av betalningstiden av gäldenärens begäran kan borgenären kräva högst 5 euro ersättning (513/1999 10 a §).

Före betalningskrav skickas, måste åtminstone en betalningspåminnelse skickas åt konsumenten om det är fråga om konsumentfordran. Indrivningsbyrån eller borgenären kan enligt indrivningslagen skicka två avgiftsbelagda betalningspåminnelser och maximikostnaden för dessa påminnelser för högst vara 5 euro per påminnelse. Av påminnelser som skickas efter det får inte tas avgifter. (513/1999 10 a §).

Borgenären eller indrivningsbyrån måste enligt den nya lagen bättre utreda gäldenärens betalningsförmåga. Det är meningen att betalningsplanen blir längre och mera realistisk än tidigare. Dessutom skärps indrivningskostnaderna för betalningsplanerna. Det kommer inte

att vara möjligt att räkna med övervakning av betalningsavtalet, sändning av brev till konsumenten, allokering av betalningar eller pengahantering i indrivningskostnaderna för betalningsplan.

Det är lagligt att ta upp till 20 euro betalt för kostnader om fordran är högst på 100 euro och betalningsplanen högst har 4 rater, 30 euro om fordran är mellan 100 och 1 000 euro och betalningsplanen har över 4 rater, 50 euro om fordran är över 1 000 euro och betalningsplanen har över 4 rater. Vid en direkt utsökningsbar fordran debiteras alltid 20 euro för en betalningsplan. Det är möjligt för en indrivningsbyrå att kräva betalning för högst två betalningsplaner och om skulden är mindre än 100 euro eller det är frågan om en direkt utmättningsbar fordran kan indrivningsbyrån högst ta betalt för en betalningsplan. (513/1999 10 a & c §).

I den gamla lagen kunde indrivningsbyrån kräva 30 € för en betalningsplan. Indrivningsbyrån kunde inte kräva en ny 30 euros avgift för små ändringar i betalningsplanen ss. ändring av förfallodag men om en helt ny betalningsplan gjordes kunde indrivningsbyrån kräva en ny avgift (Lindström 2010, s. 228-229).

Totalkostnadsansvaret för gäldenären för en konsumentfordran sänks särskilt för små skulder som uppgår till högst 100 euro. Vid dessa skulder får gäldenärens totalkostnadsansvar vara högst 60 euro. Om fordringens storlek är mellan 100 till 1 000 euro får totalkostnadsansvaret för gäldenären högst uppgå till 120 euro. Vid större fordringar är totalkostnadsansvaret för gäldenären högst 210 euro. Direkt utmättningsbara fordringar har gäldenären ett totalkostnadsansvar på högst 51 euro som inte får överskridas. (513/1999 10 d §).

Den gamla indrivningslagen var gäldenärens totalkostnadsansvar 190 euro för skulder som var 250 euro eller under. På skulder över 250 euro var totalkostnadsansvaret 220 euro. Dessutom var det tillåtet att överskrida dessa maximikostnader om indrivningen medfört mera arbete än vanligt. I detta fall måste indrivningsbyrån uppgöra en redovisning av indrivningskostnaderna till gäldenären, orsaken till kostnaderna samt berätta orsaken till att indrivningskostnaderna är större än de vanliga maximikostnaderna. Direkt utmättningsbara fordringar hade en maximikostnad på 59 euro vilken inte fick överskridas (Lindström 2011, s.228).

Enligt den nya indrivningslagen har gäldenären rätt att avbryta indrivningen och föra ärendet direkt till rättslig indrivning om gäldenären vill så (513/1999 4 c §). Emellanåt är

det lönsamt för gäldenären att göra detta. Om det är självklart att gäldenären inte kan betala skulden t.ex. om gäldenären har flera andra skulder sedan tidigare han inte kan betala är det ekonomiskt lönsamt för gäldenären att före ärendet direkt vidare till rättslig indrivning och därmed minska på de frivilliga indrivningskostnaderna.

4.2 Frivillig indrivning av företag och myndigheter

I samband med att indrivningslagen ändrades genomfördes även det förnyade EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner. Direktivet gäller dröjsmål med betalningar mellan företag och företag samt mellan offentliga myndigheter och företag. Direktivet gäller inte för konsumenter.

Det som är totalt nytt i direktivet är borgenärens rätt till en standardersättning upp till 40 euro av en gäldenär om betalningen försenas så att borgenären har rätt till förseningsränta (513/1999 10 e §). Borgenären behöver inte anlita en indrivningsbyrå för att ha rätt till ersättningen utan gäldenären är alltid skyldig att betala 40 euro till borgenären om betalningen av en fordran fördröjs. Det krävs inte heller av borgenären att han skickar en betalningspåminnelse eller att andra åtgärder görs eller att indrivningskostnaderna stiger till 40 euro för att få standardersättningen utan borgenären har alltid rätt till ersättningen enligt lagen om betalningen är försenad.

Enligt Suomen Asiakastietos undersökning (Asiakastieto 2013) kommer 23 procent av företagen att direkt ta i bruk standardersättningen. En del av dem som svarade hade inte vid tidpunkten för undersökningen bestämt hur stor ersättning de skulle kräva men mellan 20-40 euro var vanligast. 27 procent berättade att de ännu överväger om de tar i bruk standardersättningen.

Om borgenären börjar en indrivning skall indrivningskostnaderna först avdras från standardersättningen. Verkliga indrivningskostnader som överstiger standardersättningens belopp på 40 euro är gäldenären skyldig att ersätta. (513/1999 10 e §)

Standardersättningen motiverar företag och myndigheter att göra sina betalningar före förfallodagen. Direktivet är ämnat för att hjälpa borgenären. Det går inte att göra avtal där standardersättningen skulle vara högre än 40 euro eller att verkliga kostnader för indrivning inte avdras från standardersättningen. Direktivet hindrar dock inte ett avtal mellan två parter om ersättning för dröjsmål. Företag kan välja att inte kräva standardersättningen för sena betalningar eller så kan de kräva en mindre summa än 40

euro om de så vill. Dessutom begränsas betalningstidens längd. Om gäldenären är en myndighet får betalningsperioden i normalfall inte överskrida 30 dagar.

Standardersättningen kommer att starkt motivera företag att betala före förfallodagen och sådana betalningar som är några dagar sena kommer förmodligen att minska kraftigt. Det finns företag som lämnar fakturor obetalda under semesterperioder för det finns ingen på plats som har rätt att godkänna fakturorna. Detta kommer i fortsättningen att bli kostsamt om dessa företag fortsätter på samma sätt.

4.3 Rättslig indrivning

Kostnader som uppkommer vid rättslig indrivning faller för gäldenären att betala oberoende om gäldenären är ett företag eller en konsument. De rättsliga kostnaderna är också samma för konsumenter och företag.

Precis som i den frivilliga indrivningen har den rättsliga indrivningen regler för hur stor ersättning indrivningsbyrån kan debitera gäldenären. Skulden växer mellan 110 – 240 euro med rättegångsavgifterna. Ersättningen i rättslig indrivning delas upp i tre kategorier: skulder under 300 euro, skulder mellan 300 – 1000 euro och skulder över 1 000 euro. Kostnaderna för dessa kommer att vara 50, 80 och 110 euro eller 80, 120 och 160 euro om det är frågan om mera krävande fall. Till ovanstående tal adderas sedan rättegångsavgifter på 60 eller 80 euro beroende på om stämningen skickats till tingsrätten elektroniskt eller skriftligt. (Konkurrens- och konsumentverket 2013)

Gamla lagen hade bara två kategorier: skulder 250 euro eller under och skulder över 250 €. Kostnaderna för stämning till tingsrätten var 134 € (218 € i svåra fall) för första kategorin och 168 € (258 € i svåra fall) i den andra kategorin. (Lindström 2011, s. 304).

5 Indrivningskostnader

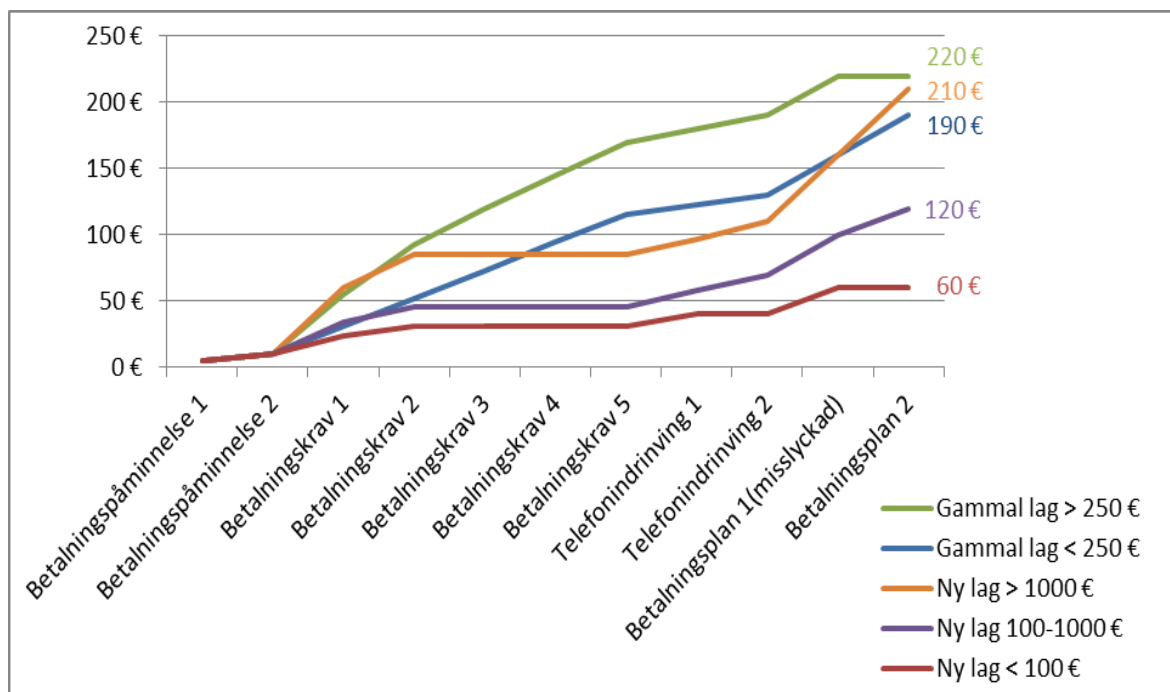
Första gången uppdaterades indrivningslagens indrivningskostnader 2005 (28/2005) och i detta kapittel jämförs indrivningskostnaderna med de senast uppdaterade kostnaderna (31/2013). Inga andra kostnadsuppdateringar har skett mellan 28/2005 och 31/2013.

5.1 Kostnaderna för frivillig konsumentindrivning

Huvudprincipen i indrivningslagen är att gäldenären betalar rimliga kostnader för indrivning oberoende om indrivningen är utförd av en indrivningsbyrå eller en borgenär. Med rimliga kostnader menas verkliga kostnader för utförd indrivning men också att en indrivningsbyrå inte förorsakar onödiga kostnader för gäldenären.

Enligt Konkurrens- och konsumentverkets rapport om tillsyn av konsumentindrivning från 2007 har de flesta av indrivningsföretagen börjat standardisera och regelbundet börjat tillämpa indrivningslagens 10 a § maximibelopp som sin vanligaste indrivningskostnad. Lagen var menad så att maximibeloppen bara är maximibelopp för ett gjort indrivningsjobb och att ersättningen vanligtvis skulle vara mindre och motsvara utfört arbete. Maximibeloppet för ett betalningskrav för en fordran som är större än 250 euro är 45 euro enligt gamla lagen. Enligt lagen var det möjligt, dock olagligt, om inte utfört arbete motsvarar ersättningen, att skicka flera av dessa betalningskrav och debitera 45 Euro för varje utskickat betalningskrav ända tills gäldenärens totalkostnadsansvar på 220 euro uppnåts.

Tabell 5: Den frivilliga indrivningens kostnader

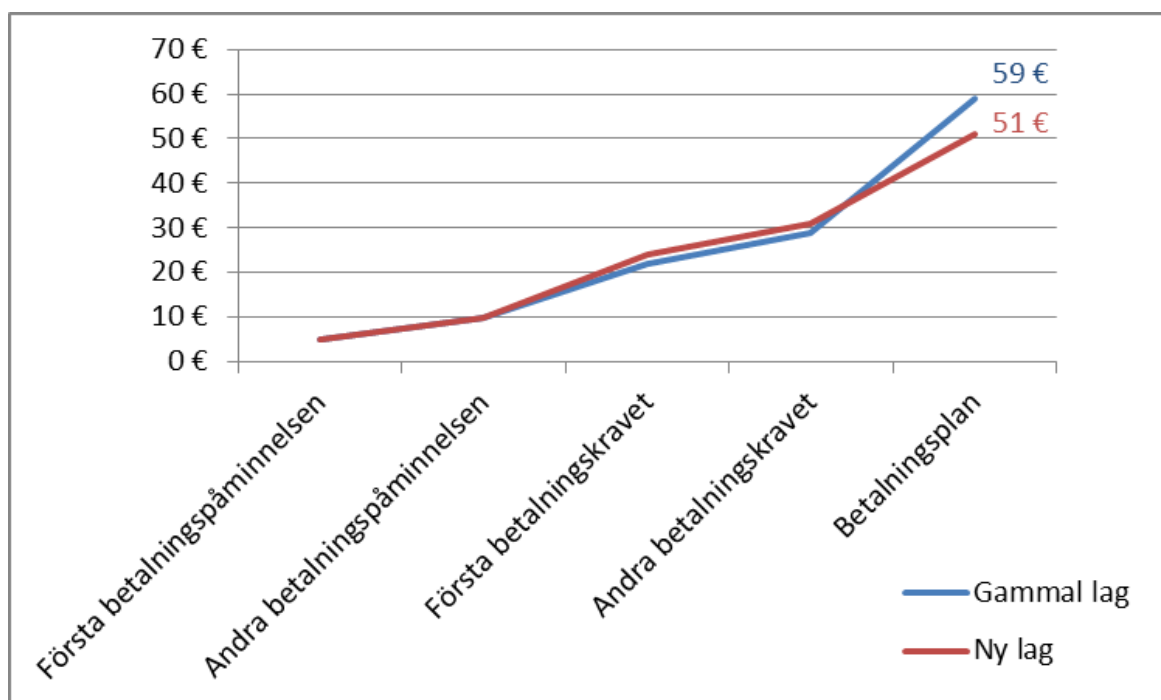
Grafen visar hur det är möjligt att komma upp till totalkostnadsansvaret för indrivningens kostnader för frivillig indrivning enligt den gamla och nya lagen. Den största skillnaden är att totalkostnadsansvaret för gäldenären har reducerats markant åtminstone i mindre ärenden. Den andra skillnaden är hur mycket indrivningsbyråerna kan kräva i ersättning

för betalningskrav. I och med att det i den nya lagen är det tillåtet för indrivningsbyrån att kräva ersättning endast för två betalningskrav och det andra betalningskravets kostnad är hälften mindre än det första, betyder det ofta att kostnaderna minskar för gäldenären.

Det måste nämnas att det inte är vanligt att indrivningsbyråer skickar fem betalningskrav eller att kostnaderna skulle ha stigit till närheten av totalkostnadsansvaret för en gäldenär. Det har varit svårt att på lagligt sätt genom att följa god indrivningssed att komma upp till totalkostnadsansvaret. Flera betalningskrav måste skickas och telefonindrivningar måste ske för att det skall vara möjligt och dessutom måste indrivningsbyrån debitera i närheten av maximibeloppet för dessa åtgärder. De mest överdrivna fallen har också minskat (Niemi & Väkiparta & Tarkkala 2009, s. 97).

Det att kostnaderna emellanåt stigit i höjden påverkas mest av påminnelsernas och betalningskravens antal (Niemi m.fl. 2009 s. 100) vilket effektivt nu förhindras av den nya lagen.

Tabell 6: Kostnaderna för frivillig indrivning av direkt utmättningsbara fordran

Vid direkt utmättningsbara fordringar är totalkostnadsansvaret för gäldenären simpelt uppbyggt. Det finns inga storlekskategorier och totalkostnadsansvaret för gäldenären är rätt liten. En liten minskning i totalkostnadsansvaret för gäldenären har skett i och med den nya lagen.

5.2 Kostnaderna vid rättslig indrivning

Vanligtvis betalar indrivningsbyrån för rättegångskostnaderna, fakturerar det sedan direkt till borgenären som betalar och sedan krävs kostnaderna av gäldenären. Därför är det inte lönsamt för borgenären att börja en rättslig indrivningsprocess om det är sannolikt att gäldenären inte kommer att betala vilket händer relativt ofta. Det kan också vara olönsamt att börja processen om en skuld är liten. Indrivningsbyråer kan ha en minimigräns på t.ex. 50 € och de påbörjar då inte en process för rättslig indrivning eftersom risken är för stor i förhållandet till nyttan.

5.3 Utsökningsavgifter

Efter ett domstolsbeslut påbörjas utsökningen (direkt utmättningsbara fordringar behöver inget domstolsbeslut). De avgifter som uppbärs av gäldenären är tabellavgift, handläggningsavgift, verkställighetsavgift och avgift för försenad betalning. Tabellavgiften tas för varje betalning. Avgiftens storlek är beroende av betalningens storlek.

Utsökningsavgifterna uppbärs till följande belopp fr.o.m. 1.11.2009:

- högst 14 euro, tabellavgift 2,50 euro
- över 14 euro, men högst 27 euro, tabellavgift 5 euro
- över 27 euro, men högst 67 euro, tabellavgift 7 euro
- över 67 men högst 165 euro, tabellavgift 12 euro
- över 165 men högst 335 euro, tabellavgift 27 euro
- över 335 men högst 670 euro, tabellavgift 56 euro
- över 670 men högst 1680 euro, tabellavgift 84 euro
- över 1680 men högst 8 400 euro, tabellavgift 134 euro
- över 8400, tabellavgift 210 euro

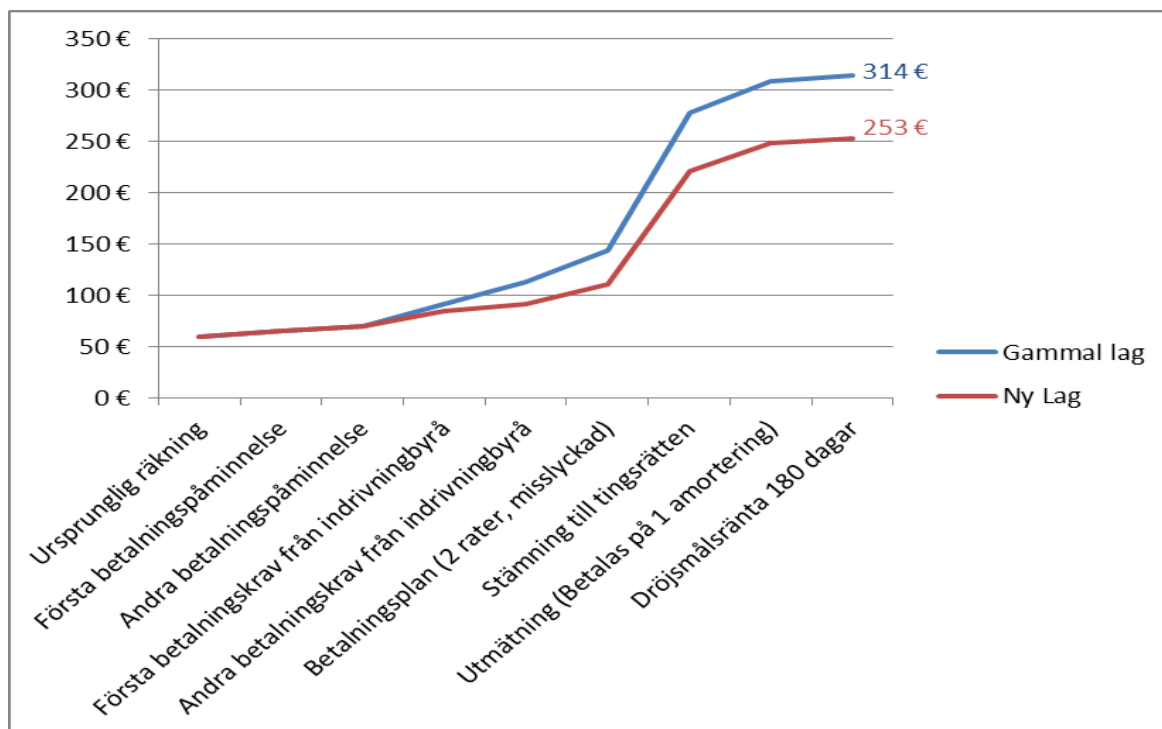
Förordning om utsökningsavgifter 13.1.1995/35 2 §

Om en skuld inte kan drivas in på grund av medellöshet, annat hinder eller om borgenären återkallat sin ansökan tas en handlingsavgift på 7,40 € per vanlig utsökning eller 3,70 € per begränsad utsökning. Begränsad utsökning betyder att utmätningen endast riktas mot lön, pension eller annan sådan inkomst, fordran eller egendom som inte behövs förvandlas till pengar.

5.4 Totala kostnader

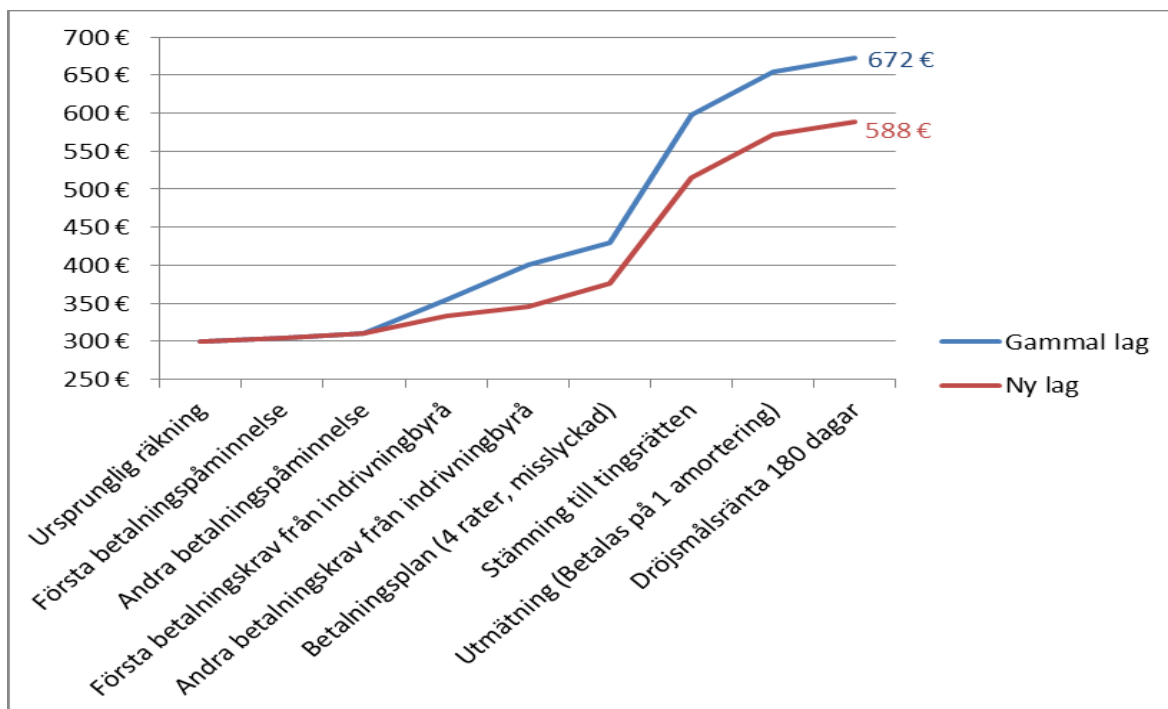
Totala kostnader för ett ärende som betalas först vid utmätning blir dyrt för gäldenären. Det är speciellt de rättsliga kostnaderna som ökar kostnaderna markant. Kostnaderna för utmätning har inte ändrats sedan 2009 och är lika enligt såväl ”gammal som ny lag” i mina exempel för skillnader i totala kostnader.

Tabell 7: Totala kostnader för indrivning med 60 euros ursprunglig räkning

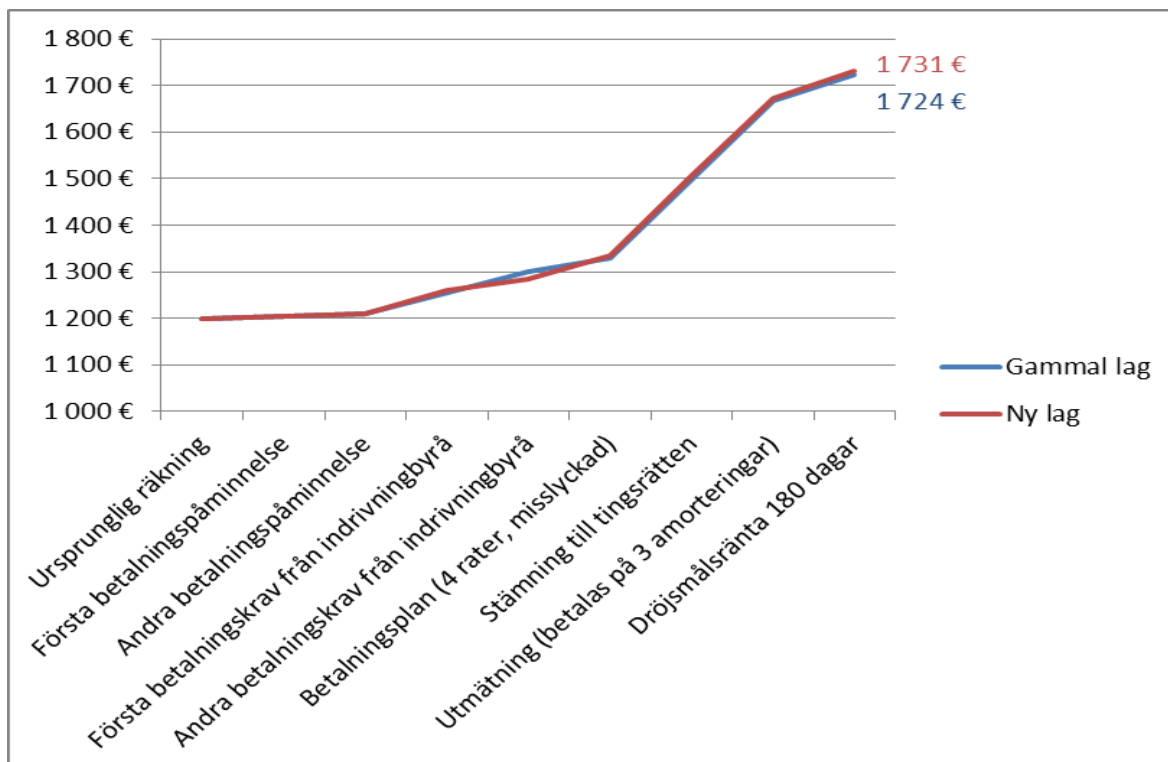
Tabellen visar totala kostnaderna för en rätt så vanlig indrivningsprocess av en faktura som betalas först vid utmätning enligt den gamla och nya lagen. Dröjsmålsräntan är en uppskattning på 180 dagars ränta under indrivningsprocessen. Grafen visar hur en liten fordran på 60 euro växer 4-5 dubbelt under indrivningsprocessen. Den nya lagen sänker kostnaden för gäldenären med 61 euro i detta fall. Bilaga II visar kostnaderna steg-för-steg.

Tabell 9: Totala kostnader för indrivning med 300 euros ursprunglig räkning

I denna graf är den ursprungliga räkningen 300 euro. Fordran mer än fördubblas enligt den gamla lagen och nästan fördubblas enligt nya lagen. I detta fall sänker den nya lagen kostnaden för gäldenären med 84 euro. (Bilaga II)

Tabell 10: Totala kostnader för indrivning med 1 200 euros ursprunglig räkning

I den här grafen är den ursprungliga räkningen på 1 200 €. Det är ingen större skillnad mellan nya och gamla lagen om skulden är över 1 000 euro. Kostnaderna för frivillig indrivning för en skuld på 300 euro och 1200 euro är enligt den gamla lagen nästan lika stora, men enligt den nya lagen är det en betydlig skillnad (Bilaga II). Det visar att en kategori till gällande maximibelopp i frivillig indrivning medför att indrivningskostnaderna hålls bättre i proportion till skuldens storlek.

6 Diskussion och sammanfattning

Indrivningsbranschen är hårt reglerad för det har funnits möjligheter under årens lopp att utnyttja personer i en dålig ekonomisk situation. Det har förekommit flera fall då indrivningsbyråer inte följt god indrivnings sed också under den senaste tiden. Det som den nya lagen har försökt göra är att förbättra spelreglerna för indrivningsverksamheten så att processen blir effektivare och kostnaderna lägre för konsumentgäldenären.

De ändringar som skett inom indrivningen har påverkat konsumenter, myndigheter och företag på olika sätt. Nu betalas räkningarna i medeltal i Finland 12 dagar för sent (Asiakastieto 2013). I Sydeuropa betalas räkningarna i medeltal månader för sent (Peltola 2011, s. 4-5). Standardersättningen på 40 euro är ett sorts straff som företagen har rätt att kräva av ett annat företag om pengarna inte är inne på deras konto senast på förfallodagen. De andra lagstadgade kostnaderna i indrivningslagen är baserade på målet att förkorta betalningstiden. Enligt indrivningslagen (513/1999 10 e §) bör företagsborgenären få sina kostnader ersätta för att företaget har varit tvunget påbörja en indrivningsprocess. Enligt god indrivningssed gällande konsumentfordringar är det förbjudet att kräva sådana kostnader att de i verkligheten påminner om straff. Den nya standardersättningen är ett straff för företag som betalar för sent och det är något nytt i finländsk indrivningslagstiftning. Det finns inga skäl att anta att kostnader skulle uppstått i närheten av standardersättningens storlek på 40 euro som kan krävas direkt när betalningen är sen. Frågan är hur bra detta passar in i det finska systemet. Kommer standardersättningen att vara en mera negativ än positiv sak för företagen?

Lagen ändras så att skuldens ursprungliga summa är bättre i proportion till indrivningskostnaderna i konsumentfordringar. Jag anser att de har lyckas med det väldigt bra. Nyckeln till att lyckas var att höja kategorierna för totalkostnadsansvaret samt för maximikostnader för indrivningsjobb från två till tre kategorier. Det håller

indrivningskostnaderna på en bättre nivå till skulden, med andra ord får de inte vara lika höga mera.

För små skulder som är under 100 euro är indrivningskostnaderna avsevärt mindre för gäldenären. Totalkostnadsansvaret har sänkts till 60 euro för konsumentgäldenären vilket tidigare varit 190 euro om skulden var mindre än 250 euro. Det minskar sannolikheten att gäldenären utnyttjas. Indrivningskostnaderna har också sänkts för skulder som är under 1 000 euro. Däremot är kostnaderna för skulder som är över tusen euro är så gott som på samma nivå som förr.

Lagen är mera genomtänkt än förr. Det finns ingen tydlig orsak till t.ex. varför totalkostnad var som de var i den gamla lagen men nu i den nya lagen ser man lättare varför summorna för totalkostnadsansvar valts. Vid en direkt utmättningsbara fordran är totalkostnadsansvaret för gäldenären 51 euro vilket är exakt maximisummorna för två betalningspåminnelser, två betalningskrav och en betalningsplan.

Det har inte varit meningen att indrivningsbyråerna alltid använder sig av maximisummorna när de fakturerar gäldenären. Lagen säger att är gäldenären skyldig att betala de faktiska kostnaderna. Nu har indrivningsbyråerna nästan alltid använt sig av maximisumman vid skickandet av det första betalningskravet. Det andra och tredje betalningskravet har varit lite under maximisumman. Den nya lagen har tagit i beaktande detta genom att sänka maximisummorna eftersom indrivningsbyråerna har en tendens att använda just dessa summor som standard. (Kuluttajaoikeuden linjauksia s.3)

Den nya lagen har fått hård kritik från Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry (i fortsättningen SPL). Nu löser sig över 90 procent av indrivningsfallen under den frivilliga indrivningen och den nya indrivningslagen (31/2013) kommer att försämra den frivilliga indrivningens möjligheter till goda resultat. Den nya lagen kommer att förkorta tiden för den frivilliga indrivningsfasen och ärenden förs snabbare till den mycket dyrare rättsliga indrivningsfasen. Orsaken till att SPL anser att den nya lagen kommer att försämra den frivilliga indrivningens möjligheter att lyckas är till största delen det att antalet betalningskrav indrivningsbyråer kan skicka ut och kräva ersättning för reduceras till två.

Utmätningen stöds med skattebetalarnas pengar; 40 % av kostnaderna täcks med skatteintäkter. SPL anser också att den enskilda konsumenten lider på grund av de allvarligare konsekvenser som rättslig indrivning innebär såsom betalningsanmärkning. Vid

frivillig indrivning får gäldenären inte betalningsanmärkning (Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry 2011, s. 1).

Enligt det rättspolitiska forskningsinstitutets undersökning (Niemi m.fl. 2009, s. 100) är medelkostnaden vid frivillig indrivning för konsumentfordringar under 250 euro 38 euro och för fordringar över 250 euro 88 euro. Då är alla kostnader medräknade. Därmed är medelkostnaden förnuftig i förhållandet till den ursprungliga skulden. Det denna medelkostnad inte säger är att vid vilket skede indrivningen har avbrutits för att skulden är betald. Om de flesta av indrivningsfallen har avbrutits vid första betalningskravet säger medelkostnaden inte så mycket om hur dyr en indrivningsprocess vanligtvis blir för en gäldenär om indrivningen går ända till rätten.

Jag anser att den nya indrivningslagen i det stora hela är en förbättring i jämförelse med den gamla lagen. Den nya lagen har lyckats med att sänka indrivningskostnaderna för gäldenären och risken för övertramp har reducerats med att hindra indrivningsbyråer att ta betalt för flera än två krav. De skulder som inte förs till rätten pga. att skulden är för liten eller av andra orsaker växer inte på grund av dessa onödiga krav. Standardersättningen är något som jag personligen skulle ha lämnat bort från lagstiftningen men det var något som bestämdes på EU-nivå och inte kunde lämnas bort.

Källförteckning

Finlex, uutiset 12.3.2013 <http://www.finlex.fi/fi/uutiset/244/> (hämtat: 12.3.2013)

Justitieministeriet (2012): *Maksuviivästystöryhmän mietintö: Lausuntotiivistelmä* 21/2012 www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1364472996878/Files/O_MML_21_2012_lausuntotiivistelma_46_s.pdf (hämtat: 15.10.2013)

Konkurrens- och konsumentverket; Konsumenträtt
<http://www.kuluttajavirasto.fi/Page/2601805a-efba-4c84-8211-98b1f50e759c.aspx>
(hämtat 28.2.2013 & 16.3.2013)

Konkurrens- och konsumentverket; kuluttajaperinnän valvonnassa esiin nousseita asioita.
Hittas som .pdf: <http://www.kuluttajavirasto.fi/fi-FI/yritykselle/perinta/> (hämtat: 1.4.2013)

Konkurrens- och konsumentverket; maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa elämää
<http://www.kuluttajavirasto.fi/fi-FI/kuluttajalle/raha-asiat/maksuviivastykset/maksuhairiomerkinta/> (hämtat: 20.3.2013)

Konkurrens- och konsumentverket; Perintäkulut ja perinnän eteneminen
<http://www.kuluttajavirasto.fi/Page/4d253ccf-6a00-4a67-b33b-48599c44007e.aspx>
(hämtat: 10.3.2013 & 17.3.2013)

Konsumentombudsmannens anvisningar: God sed vid indrivning av konsumentfordringar, 2005 www.kuluttajavirasto.fi/File/cb1b4041-b7f6-45cb-b055-05cea92bace0/God+sed+vid+indrivning+av+konsumentfordningar.pdf (hämtat 1.12.2012)

Konsumetförbundet; maksuhäiriömerkintä ja sen vaikutukset
http://www.kuluttajaliitto.fi/teemat/kuluttajan_talous/raha-asiat_ja_niiden_hoito/maksuhairiomerkinta_ja_sen_vaikutukset (hämtat: 30.3.2013)

Konsumentförbundet, Velkojen maksaminen ja perintä
http://www.kuluttajaliitto.fi/teemat/kuluttajan_talous/raha-asiat_ja_niiden_hoito/velkojen_maksaminen_ja_perinta (hämtat 16.3.2013)

Kuluttajavirasto. Kuluttajaoikeuden linjauksia: Kuluttajaperinnän valvonnassa esiin nousseita asioita 16.2.2007

Kunnas, R. (2010, 22 april) Liian rajua perintää – toimilupa peruttiin. *Iltalehti*
http://www.iltalehti.fi/uutiset/2010042211515795_uu.shtml (hämtat: 28.10.2012)

Lahtinen, S. (2013) *Tilisanomat* 2/2013 s.38

Lindström, J. (2011) *Luotonvalvonta ja saatavien perintä*. 3:e uppl. Helsingfors: Talentum

Muttilainen, V. (2002, 27 juni) *Luottoyhteiskunta*. OPTL:n julkaisuja 189.
<http://www.optula.om.fi/Etusivu/Julkaisut/Tutkimuksiasarja/1215523709402>
(hämtat: 16.10.2012)

Niemi, J., Väkiparta H. & Tarkkala, H. (2009) *Asiamieskielto ja perimiskulut*. Helsingfors: Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedoksiantoja 98
www.optula.om.fi/Satellite?blobtable=MungoBlobs&blobcol=urldata&SSURIdapptype=BlobServer&SSURIcontainer=Default&SSURIsession=false&blobkey=id&blobheadervalue

[l=inline;%20filename=Asiamieskielto%20ja%20perint%C3%A4kulut.pdf&SSURIsscontext=Satellite%20Server&blobwhere=1243794884969&blobheadername1=Content-Disposition&ssbinary=true&blobheader=application/pdf](#) (hämtat: 15.2.2013)

Oikeusministeriö. Pikaluottolainsäädännön muuttaminen 17/2012 (2012, 11 april)
[www.om.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/172012pikaluottolainsaadannonmuuttaminen/Files/OMML_17_2012_Pikaluottolainsaadannon_uudistaminen_88_s.pdf](#)
 (hämtat 1.3.2013)

Peltola No. 3/2011 *Intressi* s. 4-5

Pönkä, P. & Willman, P. (2005) *Käytännön perintäopas*. Helsingfors: Edita Prima Oy

Regeringens proposition (2012) RP 57/2012 rd
[www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2012/20120057.pdf](#) (hämtat 12.4.2013)

Suomen Asiakastieto
[https://www.asiakastieto.fi/muut_palvelut/kuluttajille/usein_kysyttya/](#)
 (hämtat: 1.3.2013)

Suomen Asiakastieto [http://www.asiakastieto.fi/web/guest/historia/2000](#)
 (hämtat: 2.4.2013)

Suomen Asiakastieto
[https://www.asiakastieto.fi/asiakastieto/ajankohtaista.jsp?11=1&T=nu&A=578](#)
 (hämtat: 21.3.2013)

Suomen Asiakastieto [http://www.asiakastieto.fi/sv/asiakastieto/ajankohtaista/uutinen5.jsp](#)
 (hämtat 16.2.2013)

Suomen Perimistoimistojen Liitto ry (2011). *Eriävä mielipide*
[www.hare.vn.fi/upload/Asiakirjat/17449/7_41_2011%20Eri%C3%A4v%C3%A4%20mielipide%20v2%2016122011.doc%20Perint%C3%A4lain%20muutos.doc](#)
 (hämtat: 3.4.2013)

Takuu-Säätiö [http://www.takuu-saatio.fi/?x18262=162972](#) (hämtat 5.4.2013)

Tiittula, M. (2012, 17 september) *Suomeen suunnitellaan positiivista luottorekisteriä*. YLE
[http://yle.fi/uutiset/suomeen_suunnitellaan_positiivista_luottorekisteria/6282120](#)
 (hämtat: 24.4.2013)

Willman, P. (1999) *Perinnän opas*. Helsingfors: Oy Edita Ab

Tabell 1: [http://www.asiakastieto.fi/asiakastieto/tilastot/](#) (hämtat: 1.3.2013)

Tabell 2: [http://www.asiakastieto.fi/asiakastieto/tilastot/](#) (hämtat: 29.11.2012)

Tabell 3: [http://www.asiakastieto.fi/asiakastieto/tilastot/](#) (hämtat: 29.11.2012)

Tabell 4: [http://www.asiakastieto.fi/asiakastieto/tilastot/](#) (hämtat 4.4.2013)

Författningssamlingar

Förordning om utsökningsavgifter 13.1.1995/35 www.finlex.fi (hämtat: 11.3.2013)

Kreditupplysningslag 11.5.2007/527 www.finlex.fi (hämtat: 9.2.2013)

Lag om betalningsvillkor i kommersiella avtal 18.1.2013/30 www.finlex.fi

Lag om indrivning av fordringar 22.4.1999/513 www.finlex.fi (hämtat 29.11.2012)

Lag om preskription av skulder 15.8.2003/728 www.finlex.fi (hämtat: 10.1.2013)

Lag om tillståndsplikt för indrivningsverksamhet 22.4.1999/517 www.finlex.fi

Lag om ändring av lagen om indrivningar av fordringar 31/2013 www.finlex.fi
(hämtat: 1.3.2013)

Lag om ändring av räntelagen 32/2013 www.finlex.fi (hämtat: 1.3.2013)

Räntelag 20.8.1982/633 www.finlex.fi (hämtat: 12.12.2012)

Utsökningsbalk 15.6.2007/705 www.finlex.fi (hämtat: 7.3.2013)

Tabell 5: Lag om indrivning av fordringar 22.4.1999/513 www.finlex.fi (hämtat 16.3.2013)

Tabell 6: Lag om indrivning av fordringar 22.4.1999/513 www.finlex.fi (hämtat 16.3.2013)

Tabell 7: Lag om indrivning av fordringar 22.4.1999/513 www.finlex.fi (hämtat 16.3.2013)

Tabell 8: Lag om indrivning av fordringar 22.4.1999/513 www.finlex.fi (hämtat 16.3.2013)

Tabell 9: Lag om indrivning av fordringar 22.4.1999/513 www.finlex.fi (hämtat 16.3.2013)

Tabell 10: Lag om indrivning av fordringar 22.4.1999/513 www.finlex.fi (hämtat
16.3.2013)

Bilaga I

Tillståndsansökan för indrivningsverksamhet. Bilaga I. Sida 1/2

<small>Ifyllt av myndigheten</small>
Dnr

TILLSTÅNDSANSÖKAN FÖR INDRIVNINGSVERSAMHET

1. Uppgifter om sökande

1.1 Fullständigt namn på den person som idkar näring och eventuell firma eller fullständig firma på juridisk person (t.ex. bolag)	
1.2. Besöksadressen till huvudverksamhetsstället där verksamhet bedrivs (gatuadress)	
1.3. Postnummer	1.4. Postanstalt
1.5. Den sökandes postadress om annan än huvudverksamhetsställets	
1.6. FO-nummer	1.7. En enskild näringsidkares personbeteckning eller i avsaknad av denna födelseid och medborgarskap
1.8. Telefon	1.9. E-postadress
1.10. Adress till den sökandes hemsida på internet	
1.11. Eventuell bifirma som används i indrivningsverksamheten	
1.12. Besöksadress till varje filial där verksamhet bedrivs (skriv på särskild bilaga vid behov)	

2. Uppgifter om och samtycke av den person som ansvarar för indrivningsverksamheten

2.1. Fullständigt namn	
2.2 Personbeteckning	
2.3. Jag samtycker till uppgiften som ansvarig person för indrivningsverksamheten för den sökande som nämns ovan (skriv här eller på särskild bilaga)	
Ort och datum	Underskrift
Namnförtydligande	

3. Underskrift

3.1.Ort och datum	Egenhändig underskrift av näringsidkaren eller representanten för den juridiska personen
Namnförtydligande	

4. Bilagor till ansökan

- 4.1. Utdrag ur handelsregistret med aktuella uppgifter om den sökande
- 4.2. Intyg över att den person som ansvarar för indrivningsverksamheten och sökanden, om sökanden är en fysisk person, råder över sig själv (utdrag ur registret för förmyndarskapsärenden) och sin egendom (intyg ur konkurs- och företagssaneringsregistret)
- 4.3. Den sökandes bokslutshandlingar för den föregående räkenskapsperioden
- 4.4. Intyg över att den sökande inte har obetalda skatter som har förfallit till betalning (intyg över betald skatt)
- 4.5. Redogörelse över yrkeskompetensen för den person som ansvarar för indrivningsverksamheten
- 4.6. Redogörelse för hur den sökande tänker sköta om att de medel som indrivs för uppdragsgivarens räkning hålls isär från de egna medlen samt hur de medel som indrivs för uppdragsgivarens räkning förvaras på ett tillförlitligt sätt
- 4.7. Redogörelse över hur den sökande tänker säkerställa att uppgifterna som berör uppdragsgivare och gäldenär skyddas på ett adekvat sätt

Regionförvaltningsverket utreder på tjänstens vägnar tillförlitligheten hos den som söker tillstånd genom att skaffa registeruppgifter ur näringsförbuds-, straff- och bötesregistren över den fysiska person som är sökande, en medlem eller ersättare i styrelsen eller förvaltningsrådet, verkställande direktören, en ansvarig bolagsman eller en person i någon annan hämed jämförbar ställning i en sammanslutning eller stiftelse som är sökande eller den ansvariga personen för indrivningsverksamheten.

5. Avgift för tillståndet

För indrivningsverksamhetstillståndet tas en avgift enligt en timtaxa på 86 euro. Behandlingen av tillståndsärendet kräver i genomsnitt 3 timmar.

Kontaktuppgifter

REGIONFÖRVALTNINGSVERKET I SÖDRA FINLAND (www.rfv.fi/sodra)
Verksamhetsstället i Helsingfors
Rättsskydds- och näringstillsynsenheten
Bangårdsvägen 9, PB 110
00521 Helsingfors
Tfn. 0295 016 000 (växel)
Fax 09 6150 0533
registratur.sodra@rfv.fi

Bilaga II

Indrivningskostnader. Bilaga II. Sida 1/3

Händelse	Kostnad Gamla lagen	Totalt	Kostnad Nya lagen	Totalt
Ursprunglig räkning	-	60 €	-	60 €
Första betalningspåminnelse	5 €	65 €	5 €	65 €
Andra betalningspåminnelse	5 €	70 €	5 €	70 €
Första betalningskrav från indrivningsbyrå	21 €	91 €	14 €	84 €
Andra betalningskrav från indrivningsbyrå	21 €	113 €	7 €	91 €
Betalningsplan (1 försök, misslyckad)	30 €	143 €	20 €	111 €
(Maximikostnad för frivillig indrivning)	(190 €)	(83 €)	(60 €)	(51 €)
Stämning till tingsrätten	134 €	277 €	110 €	221 €
Utmätning (Betalas på 1 amortering)	27 €	308 €	27 €	248 €
Dröjsmålsränta 180 dagar	6 €	314 €	5 €	253 €
Total kostnad (Procentuell ökning)	254 €	(423 %)	193 €	(322 %)

Händelse

Händelse	Kostnad Gamla lagen	Totalt	Kostnad Nya lagen	Totalt
Ursprunglig räkning	-	300 €	-	300 €
Första betalningspåminnelse	5 €	305 €	5 €	305 €
Andra betalningspåminnelse	5 €	310 €	5 €	310 €
Första betalningskrav från indrivningsbyrå	45 €	355 €	24 €	334 €
Andra betalningskrav från indrivningsbyrå	45 €	400 €	12 €	346 €
Betalningsplan (1 försök, misslyckad)	30 €	430 €	30 €	376 €
(Maximikostnad för frivillig indrivning)	(220 €)	(130 €)	(120 €)	(76 €)
Stämning till tingsrätten	168 €	598 €	140 €	516 €
Utmätning (Betalas på 1 amortering)	56 €	654 €	56 €	572 €
Dröjsmålsränta 180 dagar	18 €	672 €	16 €	588 €
Total kostnad (Procentuell ökning)	372 €	(124 %)	288 €	(96 %)

Händelse

Händelse	Kostnad Gamla lagen	Totalt	Kostnad Nya lagen	Totalt
Ursprunglig räkning	-	1200 €	-	1200 €
Första betalningspåminnelse	5 €	1205 €	5 €	1205 €
Andra betalningspåminnelse	5 €	1210 €	5 €	1210 €
Första betalningskrav från indrivningsbyrå	45 €	1255 €	50 €	1260 €
Andra betalningskrav från indrivningsbyrå	45 €	1300 €	25 €	1285 €
Betalningsplan (1 försök, misslyckad)	30 €	1330 €	50 €	1335 €
(Maximikostnad för frivillig indrivning)	(220 €)	(130 €)	(210 €)	(135 €)
Stämning till tingsrätten	168 €	1498 €	170 €	1505 €
Utmätning (betalas på 3 amorteringar)	168 €	1666 €	168 €	1673 €
Dröjsmålsränta 180 dagar	58 €	1724 €	58 €	1731 €
Total kostnad (Procentuell ökning)	524 €	(43,67 %)	531 €	(44,25 %)